

Grimstad

Tilstandsrapport 2024/25

Tilstanden og veien videre for barnehagene og skolene Grimstad

Innhold

1	Innledning - Tilstandsrapport 2024-25.....	4
2.	Sammendrag	5
3.	Barnehage - beskrivelser og vurderinger	8
3.1	Barnehage og personale	8
3.1.1	Fakta om barnehagene	8
3.1.2	Kompetanseutvikling for ansatte i barnehagene	10
3.1.3	Pedagognorm og bemanningsnorm	11
3.2.	Fakta om barnehagebarna i Grimstad	16
3.3	Spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehagene.....	17
3.3.1	Tilstanden knyttet til spesialpedagogisk hjelp	17
3.3.2	Tilstanden knyttet til vedtak om tilrettelegging	18
3.3.3.	Pedagogisk veileder.....	18
3.4.	Foreldreundersøkelse.....	19
3.5	Trygt og godt barnehagemiljø	20
4.	Skole - beskrivelser og vurderinger	22
4.1	Elever og undervisningspersonale	22
4.1.1	Elevtall og lærerårsverk	22
4.1.2	Opplæring av minoritetsspråklige elever	25
4.1.3	Kompetanseutvikling for ansatte i skolen	26
4.2	Individuell tilrettelagt opplæring (tidligere spesialundervisning) i skolen	29
4.2.1	Tilstanden knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring	29
4.3	Læringsmiljø i skolen	39
4.3.1	Læringsmiljøindekser for Grimstad og landet for øvrig	39
4.3.2	Mobbing og andre former for krenkelser	41
4.3.3	Skolevegring og mobbing	46
4.4	Resultater i ferdigheter og fag	48
4.5	Skolebidragsindikatorne	57
4.6	Grunnskolepoeng, overgang og gjennomføring av videregående opplæring	60
5.	Pågående prosjekter og satsinger	63
6.	Tilsyn og revisjoner i perioden.....	64
7.	Oppsummering	64
7.1	Vi samler trådene	64
7.1.1	Kompetanse og kvalitet.....	65
7.1.2	Livsmestring i alle faser.....	66
7.1.3	Forebyggende arbeid og tidlig innsats.....	66

7.1.4 Ett barn og flere tjenester – om samarbeid, samordning og samhandling	67
8. Anbefalinger til politisk nivå for veien videre	68

1 Innledning - Tilstandsrapport 2024-25

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan, budsjett og rapporteringsarbeidet og har kvalitetsutvikling som siktemål. Rapporten er ment som et viktig grunnlag for politiske vedtak om mål, strategier og tiltak.

Opplæringsloven § 17-12 regulerer kommunens plikt til å arbeide med kvalitetsutvikling for grunnskolen. Her fremgår det at kommunen skal arbeide for å opprettholde og heve kvaliteten i grunnskoleopplæringen. Kommunen skal sørge for at skolene jevnlig vurderer i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt. Som en del av oppfølgingsansvaret, skal kommunestyret minst en gang i året få informasjon om læringsmiljøet, læringsresultater og gjennomføringen til elevene i opplæringen. Denne rapporten er en del av denne informasjonen. Rapporten skal gi politisk og administrativ skoleeier et faktabasert grunnlag for å følge opp resultatene til de enkelte skolene, og den skal settes i sammenheng med kommunens mål og satsinger, nasjonale lover og retningslinjer.

I de siste tilstandsrapporter, har vi inkludert tall og analyser knyttet til barnehagesektoren, selv om det ikke er lovpålagt å utarbeide en tilstandsrapport om tilstanden i barnehagene. For bedre å kunne ivareta hele utdanningsløpet og sikre barn og unge i Grimstad god kvalitet på tjenestene, presenteres tall og statistikk også på barnehageområdet.

Første januar 2021 ble det lovbestemt, i barnevernsloven § 2-1, at kommunestyret minst en gang i året skal få en redegjørelse om tilstanden i barneverntjenesten. Krav om utarbeidelse av tilstandsrapport hadde sammenheng med at kommunens øverste politiske og administrative ledelse har det overordnede ansvaret for at barneverntjenesten forvaltes i tråd med gjeldende regelverk og at tjenestene er forsvarlige. I Tilstandsrapporten for 2021-22 ble det derfor gjort ytterligere en utvidelse ved at også tilstanden knyttet til barneverntjenesten i Grimstad ble inkludert i dette dokumentet. I år blir barnevernets tilstandsrapport utarbeidet som eget dokument. Dette har sammenheng med kapasitetsutfordringer og vakante stillinger i Stab oppvekst. Barnevernets tilstandsrapport vil igjen inngå i felles rapport 2025-26.

Tall og statistikk er hovedsakelig hentet fra Utdanningsdirektoratet sine nye «analysebrett for statistikk», samt Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) og Statistikkbanken, Barnehagenes statistikkportal (BASIL), KOSTRA og SSB.

Tallmaterialet i rapporten er i hovedsak aggregerte resultater på kommune og nasjonalt nivå for å unngå direkte eller indirekte identifiserbare opplysninger. Tallmaterialet i de lokale indikatorene kan også være av et såpass lite omfang at det berører bestemmelsene om taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven § 13 og/eller personopplysninger etter personopplysningsloven § 2 nr. 1. Barnehage- og skolevise presentasjoner er gjort der det er særlig relevant og forsvarlig.

2. Sammendrag

Tilstanden på barnehageområdet

Det er en stor overvekt av private barnehager i Grimstad. Tall fra 2024 viser at det er 26 barnehager i kommunen. Av disse er fire barnehager kommunale.

Per 15. desember 2024 var det totalt 1230 barn i barnehagene i Grimstad, mot 1187 barn året før. Andelen av heltidsplasser synes å være økende. Kommunen ivaretar både pedagognormen og bemanningsnormen i barnehagene.

Grimstad inngår i regionalt samarbeid om kompetanseutvikling (Rekomp) som inkluderer både de private og de kommunale barnehagene. Satsingsområdene er knyttet til flerkulturelle barn, digital praksis, bærekraftig utvikling og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Enkelte barnehagelærere deltar på ulike videreutdanningsprogram via Utdanningsdirektoratet.

Prosentvist antall barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging er synkende, og ligger nå under landsgjennomsnittet. Tydelige tilbakemeldinger viser at lavterskel-tilbud om pedagogisk veiledning til barnehager er kjærkomment og oppleves som svært nyttig.

Tilstanden på skoleområdet

Tallet på elever i Grimstad har holdt seg forholdsvis stabilt i perioden 2017-2024. Årets tall er 2888 elever. Det er 2 elever færre enn for året før. Årsverk til undervisning samlet har blitt redusert med 4,7, men det er bare 1,1 av disse årsverkene som kan tilskrives ordinær opplæring.

Årsverk til individuell tilrettelagt opplæring (tidligere spesialundervisning) med pedagog har blitt redusert med 3,5 årsverk fra 2023-24 til 2024-25. Med den marginale reduksjonen av årsverk vi ser knyttet til ordinær opplæring, må vi tilskrive reduksjonen av årsverk hovedsakelig til individuell tilrettelagt opplæring. Årsverk til assistent etter enkeltvedtak er økt med 5,8 årsverk. Dette er det nest høyeste i 7-års-perioden. Det har vært en liten økning knyttet til elever som har vedtak på særskilt språkopplæring sammenlignet med året før.

Det varierer mellom skolene om lærernormen er oppfylt. Seks av skolene oppfylte normen, og fem gjorde det ikke. Tallene er identiske med tallene fra skoleårene 2022-2023 og 2023-2024. Fevik skole, Fjære barneskole, Grimstad ungdomsskole, Landvik skole og Drottningborg ungdomsskole oppfylte ikke lærernormen høsten 2024. Status for skoleåret 2024-2025 er at de samme skolene som de to forrige skoleårene ikke har oppfylt minstekravet for lærertetthet. Samlet sett er det imidlertid mindre avvik fra normen enn de to forrige skoleårene. Det vil si at det er færre årsverk som mangler for å oppnå lovkravet.

I ny opplæringslov § 17-4 står det at kommunen skal sørge for at de som er tilsatt i lærerstilling, har relevant kompetanse i de fagene de skal undervise i. Staten har etablert en vikar- og stipendordning for videreutdanning av lærere. I budsjettet for Grimstad kommune 2024 er det lagt inn 1 million kroner. Grimstad kommune fikk innvilget færre studieplasser (18) enn det kommunen hadde godkjent (28) for skoleåret 2024-2025. Søknader som fikk avslag fra Utdanningsdirektoratet, var alle knyttet til spesialpedagogikk. Politisk skoleeier i Grimstad bevilget dermed midler til flere studieplasser enn det Utdanningsdirektoratet innvilget. Antall lærere som mangler relevant kompetanse i fag som de underviser i skoleåret 2024-2025, er totalt 75.

Andelen elever med individuell tilrettelagt opplæring i Grimstad er høyere i 2024-25 sammenlignet med året før og høyere enn hele landet (9,1 prosent mot 8,0). Andelen elever med vedtak om individuell tilrettelagt opplæring øker med økende alder. Det er betydelig variasjon mellom skolene i andel elever med vedtak, og begge privatskolene i kommunen ligger fortsatt svært høyt, og markant høyere enn fjoråret. Det er også store kjønnsforskjeller knyttet til individuell tilrettelagt opplæring. Når elever får individuelt tilrettelagt opplæring, får de mange pedagogtimer. Når elever får tildelt assistenttimer, får de også mange timer.

Ifølge tall fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI), var det 34 elever som hadde tilbud om alternativ opplæringsarena i Grimstad. Det var en nedgang i bruken av alternativ opplæringsarena med 4 elever fra fjoråret. Det er flest elever på barnetrinnet som har tilbud om alternativ opplæringsarena sammenlignet med ungdomstrinnet. Alle elevene som mottok alternativ opplæringsarena skoleåret 2024-25, var ifølge GSI, på Hommedal skolegård.

Det er flere forhold som er grunnleggende for at elever skal oppleve et godt læringsmiljø. Utvalgte læringsmiljøindekser fra elevundersøkelsen i denne tilstandsrapporten er: elevdemokrati og medvirkning, faglige utfordringer, trivsel, støtte fra lærerne, og vurdering for læring. Fortsatt skårer både landet og Grimstad lavt på elevdemokrati, men samlet sett rapporterte elevene på 7. trinn høyere skåre på læringsmiljø enn elevene i fjor, og høyere enn landet. Elevene på ungdomstrinnet i Grimstad rapporterer marginalt lavere enn landet med hensyn til hvordan de opplever læringsmiljøet.

Det har vært en markant nedgang av elever i Grimstadskolen som rapporterer om mobbing (6 prosent på 7. trinn i år mot 11,1 prosent i fjor, og 6 prosent på 10. trinn i år mot 10,2 prosent i fjor). Elevundersøkelsen viser at mobbing foregår både i klasserommet, i skolegården, i korridoren, på do, i garderoben, kantinen og på skoleveien. Mange av de elevene som opplever digital mobbing, blir også mobbet ansikt til ansikt.

Elevene i Grimstad som gjennomførte nasjonale prøver (NP) på barnetrinnet i 2024-25 har prestert svakere enn elevene fra fjoråret. Det er bekymringsfullt at 31,7 prosent av elevene presterte på laveste mestringsnivå i engelsk, 23,5 prosent på laveste mestringsnivå i lesing og 32,2 prosent på laveste mestringsnivå i regning.

Elevene på 8. trinn i Grimstad har prestert bedre på NP sammenlignet med elevene fra fjoråret. I *engelsk* var det 8,1 prosent av elevene i Grimstad som plasserte seg på laveste mestringsnivå mot 14,3 året før. I *lesing* er det 7,9 prosent av 8. trinns-elevene i Grimstad som har plassert seg på laveste mestringsnivå. Tilsvarende for 2023-24 var 13,8. Det er også flere av årets 8. trinns-kull som har plassert seg på høyeste nivå i lesing (12,1) sammenlignet med fjorårets kull (6,2). Når vi ser på den grunnleggende ferdigheten *regning*, ser vi at Grimstad-elevene i årets kull har prestert bedre på nasjonale prøver enn landet for øvrig. Årets kull i Grimstad har også gjort det markant bedre enn kullet fra Grimstad året før. Årets kull i Grimstad har færre elever på det laveste mestringsnivået (8,2 mot 13,7) og flere elever på det høyeste mestringsnivået (11,2 mot 8,2).

Vi ser en liten bedring knyttet til snittet for *standpunktkarakter* for 10. trinn skoleåret 2024-25 i norsk hovedmål med en snittkarakter på 3,7. Denne samme utviklingen ser vi på standpunkt for matematikk med en snittkarakter på 3,7. Snittkarakteren på engelsk er på 4,1 og dermed 0,1 høyere enn for året før.

Snittkarakter på *eksamen* 10. trinn for Grimstad-elevene i skriftlig norsk har økt fra 3,1 i skoleåret 2023-24 til 3,4 i 2024-25. Vi ser en markant positiv utvikling for matematikk i Grimstad.

Eksamenskarakteren for fjoråret var 3,0, mens snittkarakteren i 2024-25 var på 4,2. Denne økningen blir spesielt kommentert i rapporten. Engelsk er det faget som elevene i Grimstad ofte har prestert best på. I 2023-24 var snittkarakteren på eksamen 4,0. I år den på 3,8.

Skolebidragsindikatorene viser skolenes innsats for elevenes skoleresultater. For å måle skolenes innsats, kontrolleres det for tidligere elevprestasjoner og foreldrebakgrunn (utdanningsnivå, husholdningsinntekt og elevens innvandringsbakgrunn). En positiv verdi indikerer at skolen bidrar mer enn landsgjennomsnittet, mens en negativ verdi indikerer at skolen bidrar mindre enn landsgjennomsnittet. Årets resultater viser at skolene i Grimstad sitt skolebidrag er negativt sammenlignet med Agder og sammenlignet med landsgjennomsnittet.

Når det gjelder grunnskolepoeng, viser de rekordhøye grunnskolepoengene både for Grimstad, Agder og for landet de foregående år mer normale utslag nå som også eksamenskarakterene igjen inngår i regnestykket. Eksamenskarakterene er som regel lavere enn standpunktkarakterene. I Grimstad var grunnskolepoengene i 2024-25 på 42,3, noe som er høyere enn for fjoråret (41,1) og høyere enn landet (42,2). Det er store kjønnsforskjeller på grunnskolepoeng ved at jentene har høyere grunnskolepoeng enn guttene.

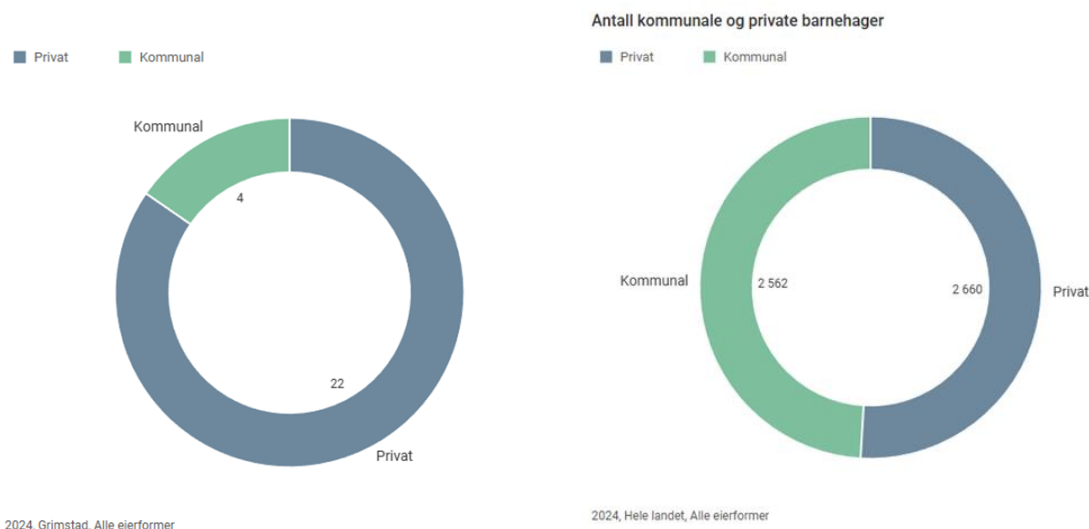
Når det gjelder andel elever som har gjennomført og bestått videregående opplæring (VGO) i løpet av 5/6 år i Grimstad, er det 81 prosent. Det er noe lavere enn i fjor (82,6 prosent). Det er store forskjeller på gjennomføring både nasjonalt og i Grimstad når det gjelder utdanningsprogram. Den mest markante forskjellen er mellom studieforbereende program hvor 89,8 prosent fullførte VGO og yrkesfaglig program hvor 70,2 prosent fullførte. Vi ser fortsatt at det også er kjønnsforskjeller ved at det er flere jenter sammenlignet med gutter som fullfører VGO.

3. Barnehage - beskrivelser og vurderinger

3.1 Barnehage og personale

3.1.1 Fakta om barnehagene

Tall fra 2024 viser at det er 26 barnehager i Grimstad. Av disse er 4 barnehager kommunale og 22 private. Av diagrammene under ser vi hvordan denne fordelingen er og hvordan den skiller seg fra landet for øvrig:

I Grimstad er det 23 ordinære barnehager, en familiebarnehage og to åpne barnehager. Det kan nevnes at det var to familiebarnehager som ble lagt ned fra 01.08.2024. Også på landsbasis har antall barnehager gått ned ved at det er 92 færre barnehager enn året før.

Reduksjonen i det totale antall tilgjengelige barnehageplasser i en kommune kan utfordre muligheten for å få tilbud om barnehageplass utenom hovedopptaket som er 1. mars.

De kommunale barnehagene er Hausland barnehage, Storgaten barnehage, Markveien kulturbarnehage og Eide barnehage.

Tallene viser at det totale antallet barnehagebarn med plassering i Grimstad har økt med 43 barn fra 1187 barn per 15.12.2023 til 1230 barn per 15.12.2024. Av disse var det 242 barn i de kommunale barnehagene, og andelen plasseringer er dermed økt fra 18,6 prosent i 2023 til 19,7 prosent i 2024 i de kommunale barnehagene. Bortsett fra i Eide, har alle de kommunale barnehagene økt antall plasseringer i 2024. Det er størst økning i Markveien kulturbarnehage. Dette kan skyldes nedleggelse av to familiebarnehager i sentrumsområdet, samt at flere ukrainske fordrevne flyktninger hovedsakelig er bosatt i eller nært sentrum. Alle flyktninger som ønsker det, har fått tilbud om barnehageplass.

Tilskuddene til private barnehager beregnes ut fra hvor økonomisk effektivt vi driver de kommunale barnehagene. Med den høye andelen av private barnehager som vi har i Grimstad, blir det i et

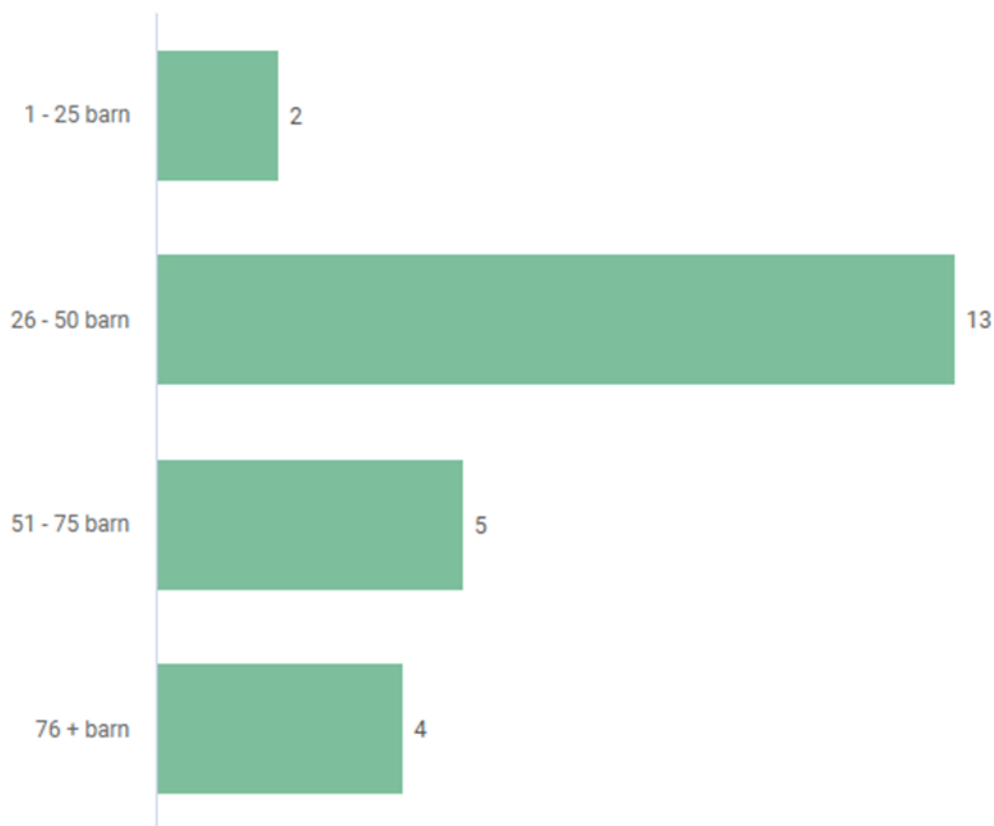
økonomisk perspektiv derfor viktig at kommunen driver de kommunale barnehagene så økonomisk effektivt som mulig.

Den totale økningen på de 43 barna påfører oppvekstsektoren ekstra kostnader i form av driftstilskudd per barn, da dette øker tilsvarende.

Størrelse

Barnehagene i Grimstad varierer i størrelser. Diagrammet viser følgende oversikt:

Antall barnehager etter størrelse

2024, Grimstad, Alle eierformer

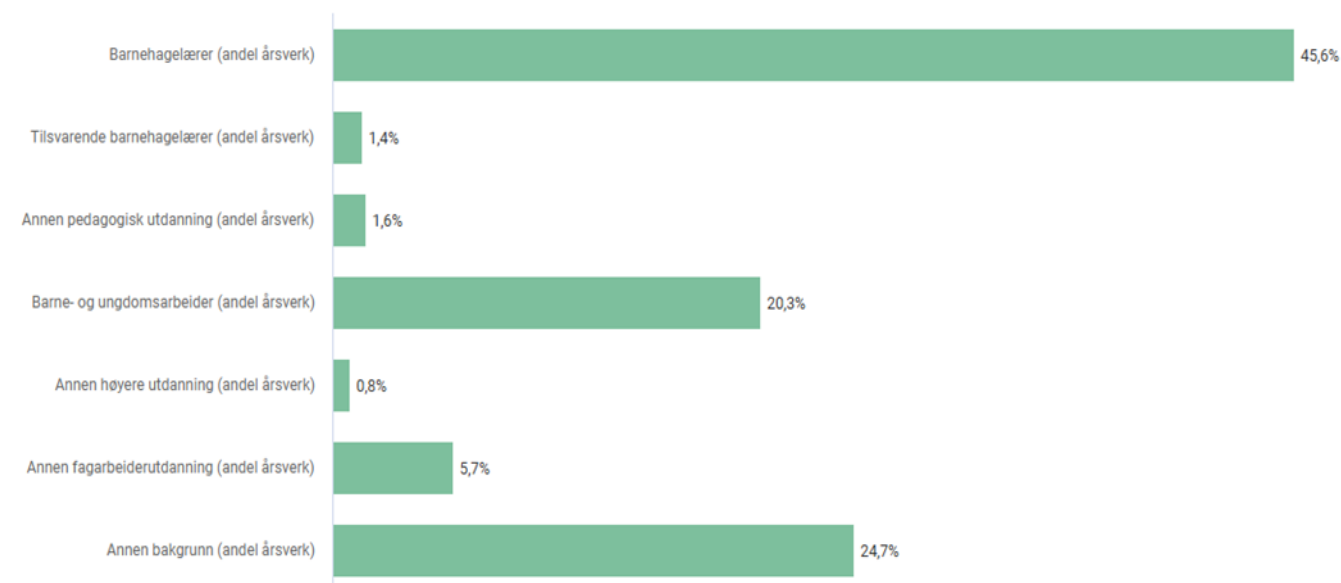
Tallene er hentet fra Udirs analysebrett for statistikk, 2024

Bildet viser et variert tilbud for barna i Grimstad ved at vi både har barnehager som er store, middelsstore og små.

Kvalitet i barnehagen

Ansattes utdanning er en viktig faktor for kvaliteten i barnehagene. Under presenteres den siste oversikten som er tilgjengelig. Den inkluderer alle barnehagene i kommunen:

Ansattes utdanning

2024, Grimstad, Alle eierformer

Tallene er hentet fra Udirs analysebrett for statistikk, 2024

Diagrammet viser at 48,6 prosent av de ansatte i Grimstadbarnehagene har en pedagogisk utdanning. Vi ser også at det er 20,3 prosent av de ansatte som er barne- og ungdomsarbeidere (per desember 2024). Barnehagemyndigheten anser at denne andelen med pedagoger og fagarbeidere gir god mulighet for å sikre høy kvalitet og ivaretagelse av barnehageloven og rammeplan for barnehagen.

Kommunale barnehager hadde i 2024 et høyere antall faglærte assistenter enn de private barnehagene. Barnehageloven stiller ikke krav til utdanning for assistentstillinger, men kommunen som barnehageeier har prioritert assistenter med fagutdanning i sine ansettelser. I kategorien «annen bakgrunn» finner vi ufaglærte assistenter. Vi ser av diagrammet at dette utgjør 24,7 prosent av barnehagens personale.

3.1.2 Kompetanseutvikling for ansatte i barnehagene

Barnehageeier har ansvar for riktig kompetanse og for å tilrettelegge for at ansatte i barnehagen gis mulighet for å få både faglig oppdatering og videreutdanning, både individuelt og kollektivt.

Grimstad deltar i Østre Agder oppvekstforum. Det er utarbeidet en felles plan for kompetanseutvikling for Østre Agder barnehage, og satsningsområdene i 2024 er:

- Flerkulturelle barn
- Digital praksis
- Bærekraftig utvikling
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

Foruten den regionale satsningen, er det ulike muligheter for videreutdanning for barnehagelærere, fagskole for barnehageansatte, styrerutdanning med mer.

Bildet i Grimstad

I 2024 var det ingen fra barnehagene i Grimstad som søkte eller deltok på nasjonal styrerutdanning. En ansatt deltok på veilederutdanning for praksislærere, tre ansatte deltok på veilederutdanning, to ansatte på spesialpedagogikk og en ansatt på barns språkutvikling og språklæring. Tre søknader om veiledningsutdanning for praksislærere og en søknad om spesialpedagogikk ble avslått av Utdanningsdirektoratet. En søker takket nei og en søknad ble trukket etter studiestart.

Til sammen deltok 11 barnehager i kommunen på Rekomp – Regional ordning for barnehagebasert kompetanseutvikling (nå Tilskuddsordningen) med følgende fordeling:

- 4 barnehager deltok på: *Digital praksis*
- 3 barnehager deltok på: *Bærekraftig utvikling*
- 2 barnehager deltok på: *Flerkulturelle barn*
- 2 barnehager deltok på: *Spesialpedagogikk og inkluderende praksis*

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, er en satsing som omfatter hele laget rundt barn og unge. Grimstad deltar sammen med fem andre kommuner i Østre Agder. Kompetanseløftet er knyttet mot Rekomp for barnehagene og Dekomp for skolene. Eide barnehage (kommunal) og Fevik barnehage (privat) deltok på *Spesialpedagogikk og inkluderende praksis*. De øvrige tre kommunale barnehagene deltok på *Bærekraftig utvikling*.

Høsten 2024 startet arbeidet med å klargjøre for soneinndeling i Østre Agder-samarbeidet som gjelder kompetanseutvikling. De ulike ordningene (Rekomp, Dekomp og Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis) samles til *Tilskuddsordningen*. Ansatte i oppvekstsektoren deltok i dialogmøter sammen med utviklingsveiledere i Østre Agder, styrere barnehager, ansatte PPT, rektorer på skolene, samt UIA. Oppstart i sonene ble satt til 1. januar 2025. Arendal er sone 1, Grimstad er sone 2, og Froland, Åmli, Tvedestrand, Gjerstad og Risør er sone 3.

Read Agder

Dette er et fireårig prosjekt leseprosjekt med formål om å gi økt leseglede blant barn og unge og støtte foreldrenes involvering i barnas lesing. Målgruppen var barn i alderen 4-5 år i barnehagen og deres foresatte, samt barn i 1. og 2. trinn og deres foreldre. 7 barnehager i Grimstad deltok på Read Agder, og prosjektperioden strakk seg frem til 2024. Foreløpig foreligger det ingen rapporter med effektmåling av prosjektdeltakelsen.

3.1.3 Pedagognorm og bemanningsnorm

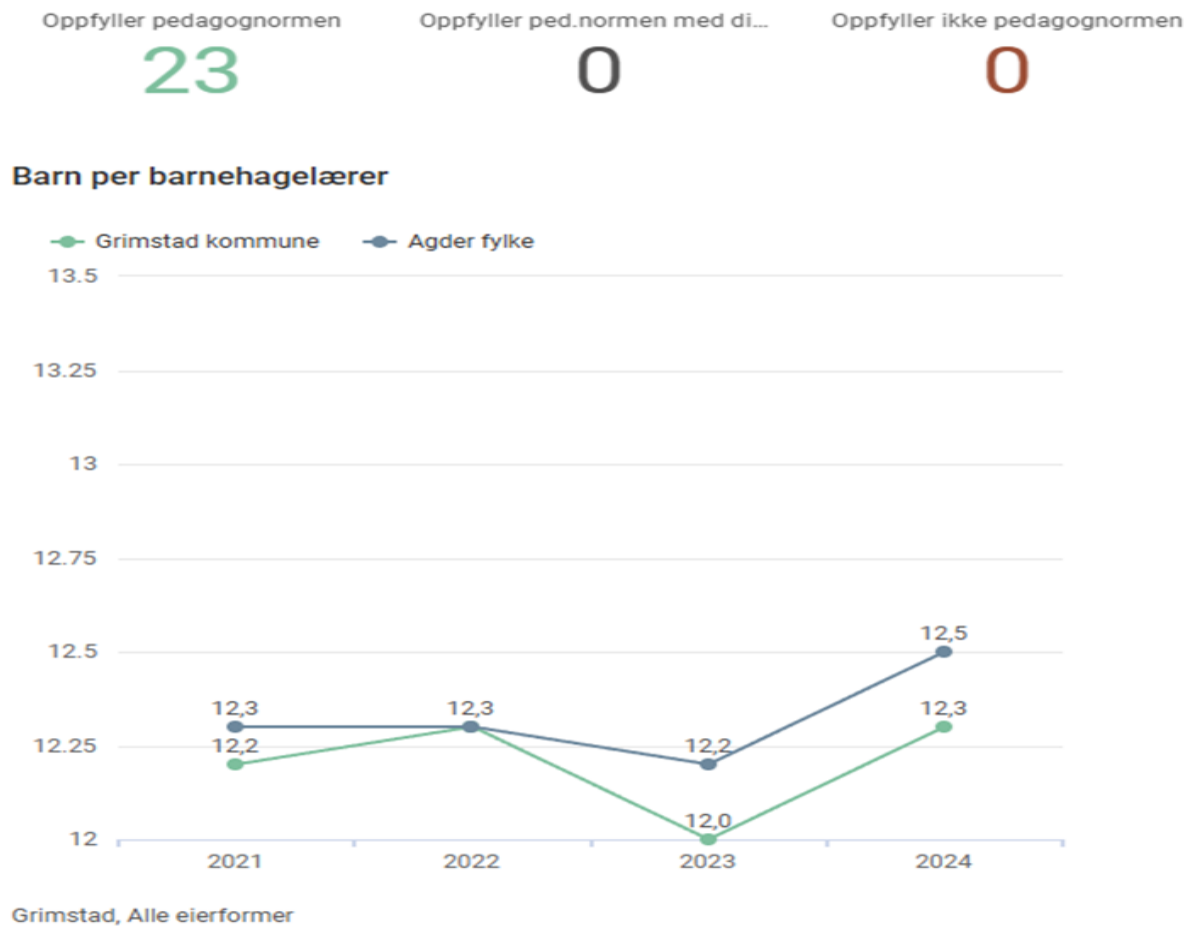
I 2018 innførte lovgiver det som omtales som bemanningsnorm i barnehagene. Sammen med forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager, skal dette være med å sikre tilstrekkelig personale for å drive tilfredsstillende og forsvarlig.

Pedagognormen

Formålet med denne hovedregelen om pedagognorm, er å sikre at det finnes tilstrekkelig personale med pedagogisk kompetanse til å ivareta barns behov for omsorg, lek og læring, sosial tilhørighet og utviklingsstøtte, slik det er regulert i barnehageloven §§ 2 og 3.

Normen er ikke en norm for gruppestørrelse, men normen skal være oppfylt for barnehagen totalt. Det ligger innenfor barnehageeiers styringsrett å bestemme hvordan barnehagens personalressurser organiseres. For Grimstad kommune vil det da omhandle de fire kommunale barnehagene.

I figuren presenterer vi den totale pedagognormen i Grimstad-barnehagene. Pedagognormen er maksimum 14 barn per barnehagelærer.

Figuren viser at det var en økning i antall barn per barnehagelærer fra 2023 til 2024. Alle barnehagene i Grimstad oppfyller pedagognormen, og ingen barnehager har vedtak om dispensasjon fra pedagognormen i 2024.

Oversikten under viser antall barn per barnehagelærer i de ulike barnehagene i Grimstad:

Barnehage	Barn per barnehagelærer
Vikkilen barnehage AS	14,0
Læringsverkstedet Hasla Solkollen barnehage	14,0
Læringsverkstedet Myråsen barnehage	13,8
Læringsverkstedet Haugenes barnehage	13,7
Regnbuebarna AS	13,7
Annemorhuset barnehage	13,3
Temseveien barnehage AS	13,3
Flatefjell andelsbarnehage	13,2
Markveien kulturbarnehage	13,1
Espira Holbekk idrettsbarnehage AS	13,1
Resvik barnehage	12,8
Matilda Natur- og teaterbarnehage Avd Fuhr	12,7
Østerhus barnehage	12,6
Askeladden Tur- og aktivitetsbarnehage	12,0
Hausland barnehage	11,8
Tykkåsen barnehage AS	11,8
Fevik barnehage	11,5
Hokus Pokus barnehage	11,4
Solstrålen barnehage AS	11,2
Alven eventyrbarnehage i Trollvika AS	11,0
Storgaten barnehage	10,9
Matilda Egra AS	10,5
Eide barnehage	10,3

Tallene er hentet fra Udirs analysebrett for statistikk 2024

Vi ser at også denne tabellen viser at alle barnehagene i Grimstad oppfylte pedagognormen. Sammen med Matilda Egra AS, har to av de kommunale barnehagene høyeste andel pedagoger i forhold til barnetallet.

Bemanningsnormen

Bemanningsnormen omfatter årsverk som er avsatt til det ordinære og direkte arbeidet med barna i barnehagen. Dette innebærer at pedagogiske ledere, barne- og ungdomsarbeidere og assistenter som utfører oppgaver innenfor det ordinære barnehagetilbudet skal medregnes i grunnbemanningen. Den tiden styrer arbeider direkte med barna kan også tas med i beregningen. Bemanningsnormen gjelder for barnehagen i sin helhet. Normen er seks barn per ansatt.

Personer som er i barnehagen i praksis eller arbeidstiltak, lærlinger, spesialpedagoger og andre, er å anse som ekstra-personale i barnehagen og skal holdes utenfor beregningen.

I figuren presenterer vi en oversikt som viser antall barn per ansatt i Grimstad og i Agder:

Figuren viser at det har vært lik antall barn per ansatt i Grimstad i perioden. Agder har tidligere hatt færre barn per ansatt, men har i 2024 kommet opp på samme nivå som Grimstad. Figuren viser også at alle barnehagene i Grimstad oppfyller bemanningsnormen. Det har ikke vært dispensasjoner fra bemanningsnormen i Grimstad i 2024.

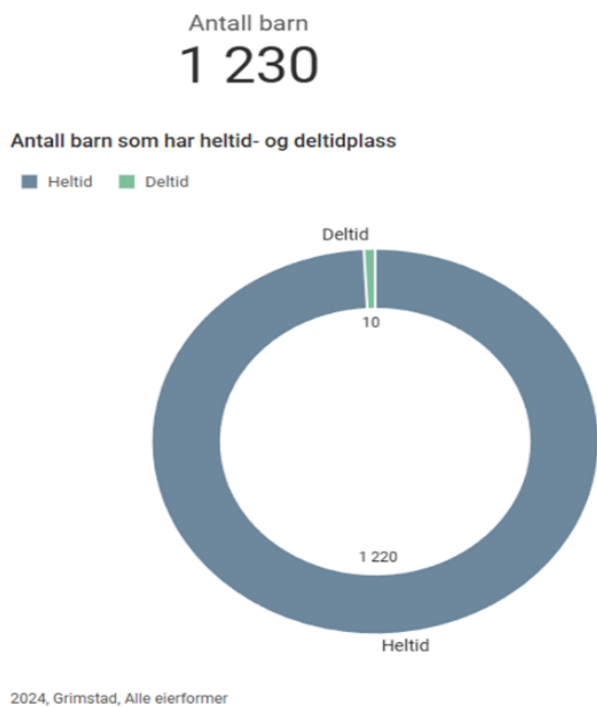
Oversikten under viser antall barn per ansatt i de ulike barnehagene i Grimstad:

Barnehage	Barn per ansatt
Espira Holbekk idrettsbarnehage AS	6,0
Læringsverkstedet Hasla Solkollen barnehage	6,0
Læringsverkstedet Haugenes barnehage	6,0
Læringsverkstedet Myråsen barnehage	6,0
Matilda Egra AS	6,0
Solstrålen barnehage AS	6,0
Vikkilen barnehage AS	6,0
Østerhus barnehage	6,0
Annemorhuset barnehage	5,9
Fevik barnehage	5,9
Flatefjell andelsbarnehage	5,9
Matilda Natur- og teaterbarnehage Avd Fuhr	5,9
Resvik barnehage	5,9
Tykkåsen barnehage AS	5,9
Eide barnehage	5,8
Hausland barnehage	5,8
Hokus Pokus barnehage	5,8
Markveien kulturbarnehage	5,7
Regnbuebarna AS	5,7
Storgaten barnehage	5,6
Alven eventyrbarnehage i Trollvika AS	5,5
Temseveien barnehage AS	5,5
Askeladden Tur- og aktivitetsbarnehage	5,3

Tabellen viser at alle barnehagene i Grimstad er innenfor bemanningsnormen. Åtte barnehager har en bemanning lik normen, mens de resterende barnehagene ligger noe under.

3.2.Fakta om barnehagebarna i Grimstad

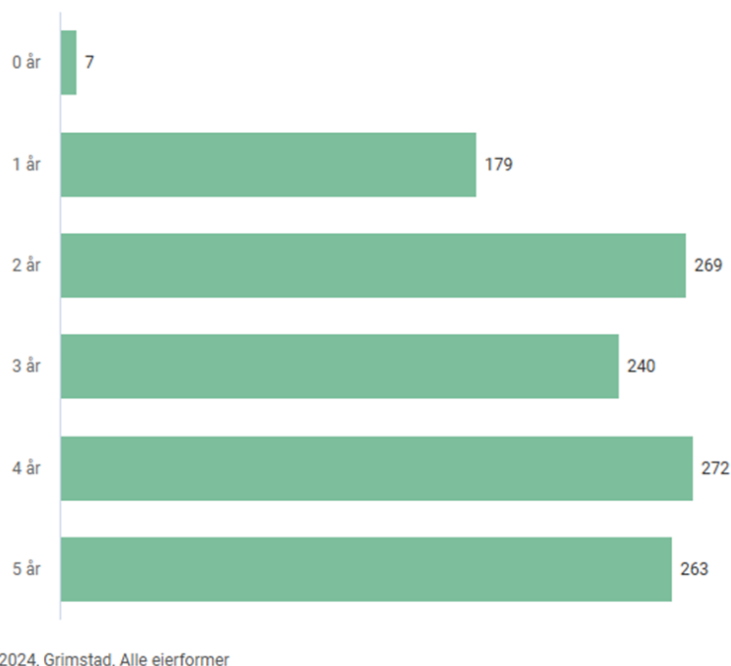
Fakta om barnehagebarn 2024

Tall fra desember 2024 viser at det var 1230 barn med plass i Grimstad-barnehagene. Som figuren viser, hadde 1220 barn heltidsplass og 10 barn hadde deltidsplass. Det har vært en halvering av antall barn med deltidsplass i 2024 sammenliknet med 2023. Dette kan skyldes at foreldrebetaling i barnehagen ble redusert fra 3000 kr til 2000 kr per barn per måned fra 01.08.2024

Fordelingen av barna i antall og sortert etter alder er som følger:

Antall barn etter alder

Tallene er hentet fra Udirs Basil-rapportering per 15.12.2024.

Diagrammet viser at det de fleste som går i barnehage er over to år. Antall 1-åringer med barnehageplass har gått noe ned sammenliknet med 2023, fra 199 barn til 179 barn. Størst økning finner vi for 2-åringer. I 2023 hadde 219 toåringer barnehageplass. Statistikk per 15 desember 2024, viser at 269 toåringer har en barnehageplassering i 2024 i Grimstad.

Det har blitt født i gjennomsnitt 239 barn i Grimstad hvert år i løpet av de siste ti årene. I 2024 ble det født 243 barn med bostedsadresse i Grimstad. Det ble varslet en nasjonal nedgang i fødselstall, og omkringliggende kommuner opplever nedgang. Dette ser vi foreløpig ikke i Grimstad, slik tallene viser.

Minoritetsspråklige

Med minoritetsspråklige menes i denne sammenheng at barnet og barnets foresatte har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk eller engelsk.

Utdanningsdirektoratets nøkkeltall viser at det er 210 minoritetsspråklige barn med barnehageplass i Grimstad i 2024, som er en økning på 16 barn fra året før. Av personvern hensyn offentliggjøres ikke lenger detaljerte opplysninger som gjelder antall barn i de forskjellige aldersgruppene på kommunenivå.

Det er grunn til å tro at noe av økningen kan knyttes til ukrainske flyktningbarn. Økningen i antall minoritetsspråklige barn med barnehageplass kan være positivt, både med tanke på inkludering, sosialisering og den generelle språkutviklingen. Det kan også bidra til barnas muligheter for å få en god overgang til grunnskolen.

3.3 Spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehagene

Barn som ikke har begynt på skolen, har rett til *spesialpedagogisk hjelp* hvis de trenger det. Retten gjelder uansett om de går i barnehage eller ikke. Spesialpedagogisk hjelp kan for eksempel være trening, stimulering eller støtte til de som jobber i barnehagen i form av veiledning.

Når foreldre er bekymret for utviklingen til et barn, kan kommunen og PP-tjenesten vurdere å gi råd om hva barnet trenger. Før barnet får spesialpedagogisk hjelp, må kommunen fatte et enkeltvedtak.

Tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne har et annet formål enn spesialpedagogisk hjelp. Det gjelder kun for barn med nedsatt funksjonsevne, definert som tap av eller skade på en kroppsdel eller i en av kroppens funksjoner. Eksempler kan være nedsatt bevegelses-, syns- eller hørselsfunksjon. Formålet er å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne kan nyttiggjøre seg barnehagetilbudet på lik linje med andre barn og få likeverdig utviklings- og aktivitetsmuligheter. Barn kan for eksempel ha behov for hjelp i form av ekstra personalressurser for å kunne delta på barnehagens utflukter eller trenge teleslynge for å delta i samlingsstund. Det fattes vedtak i forbindelse med tilbud om tilrettelegging.

3.3.1 Tilstanden knyttet til spesialpedagogisk hjelp

Formålet med spesialpedagogisk hjelp er å gi barn tidlig hjelp og støtte til for eksempel å utvikle språklige og sosiale ferdigheter. Spesialpedagogisk hjelp kan gis individuelt eller i gruppe.

Prosentandel barnehagebarn som får spesialpedagogisk hjelp

År	2020	2021	2022	2023	2024
Prosentvis andel av alle barn for landet	3,4	3,6	3,6	3,6	3,6
Prosentvis andel av barn i Grimstad	2,9	3,2	3,8	3,5	2,8

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Tabellen viser at andelen barn som får spesialpedagogisk hjelp har økt noe de siste årene (7 av 10 barn som får spesialpedagogisk hjelp i barnehagen er gutter). Statistikken viser at på landsbasis har økningen vært fra 3,4 prosent i 2020 til 3,6 prosent i 2024.

Tabellen viser også at i 2020 mottok 2,9 prosent av barnehagebarna i Grimstad spesialpedagogisk hjelp. Prosentandelen økte i perioden 2021 til og med 2022, og har etter dette gått ned. Tabellen viser at i 2024 var den prosentvise andelen barn som mottar spesialpedagogisk hjelp i Grimstad på 2,8 prosent. Dette må anses for å være en markant nedgang.

3.3.2 Tilstanden knyttet til vedtak om tilrettelegging

I tillegg til barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp i Grimstad, hadde 21 barn rett til tilrettelegging på grunn av nedsatt funksjonsevne. Dette er en nedgang fra de foregående år. En årsak til nedgangen kan være økt kompetanse i barnehagen, samt kommunens lavterskeltilbud til barnehagen om pedagogisk veiledning.

Det er ikke et mål for kommunen å ha lavest mulig andel barn i barnehage med tilrettelegging. Organisering og høy kompetanse hos barnehagepersonalet kan redusere behovet for tilrettelegging, men det er også viktig å sikre at barn med vansker får hjelp.

Statped understreker viktigheten av å fange opp de barna som trenger noe ekstra så tidlig som mulig, de erfarer at mange opplever at det likevel går for lang tid før barna får hjelp. De fleste barn som har særskilte opplæringsbehov, blir fanget opp tidlig av hjelpeapparat og barnehagen. Mindre vansker blir ifølge Statped derimot ikke alltid oppdaget like lett. Tidlig innsats er ifølge Statped også viktig for barn med mindre vansker; blant annet for at vanskene ikke skal få store konsekvenser senere i skoleløpet. Med dette kan vi også forebygge skjev-utvikling, sosiale vansker, lærevansker, frafall i skolen og at man faller utenfor arbeidslivet som voksen.

Grimstad kommune har gode rutiner når det søkes om tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, søknader blir behandlet fortløpende og i tett samarbeid med barnehagene og foresatte.

En årsak til nedgangen i spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging kan være økt kompetanse i barnehagen, samt kommunens lavterskeltilbud til barnehagen om pedagogisk veiledning.

3.3.3. Pedagogisk veileder

Pedagogisk veileder arbeider på systemnivå, og tilbyr veiledning og kompetanseutvikling til ansatte i barnehagene. Veileder skal bidra til en inkluderende praksis, og være en støtte for de ansatte i barnehagene, og være en del av laget rundt barnet. Pedagogisk veileder tilbyr veiledning knyttet til

barnegrupper eller enkeltbarn, lederstøtte, kurs i trygghetssirkelen og ellers gi råd og veiledning innenfor områder som for eksempel lek- og læringsmiljø, relasjoner, samspill og språk. Barnehagene melder om meget god effekt av denne form for veiledning.

3.4.Foreldreundersøkelse

Dette er Foreldreundersøkelsen

- Foreldreundersøkelsen gjennomføres hvert år og er frivillig for barnehagen å gjennomføre
- I 2025 var gjennomføringsperioden fra 6. januar til 31. januar
- Både private og kommunale barnehager kan gjennomføre Foreldreundersøkelsen
- Gjennom Foreldreundersøkelsen kan foreldre si sin mening om barnehagetilbudet, deriblant barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage
- Barnehagen sender ut én invitasjon per barn, det vil si at kun én av de foresatte blir invitert til å svare per barn. Barnehagen skal sende én invitasjon per søsken
- Alle barnehager som har gjennomført Utdanningsdirektoratets Foreldreundersøkelse får resultatene presentert på Barnehagefakta og i [Udir sin statistikkbank](#).

Resultatene fra undersøkelsen kan lagres og brukes av barnehagen, barnehagens eier og de statlige utdanningsmyndighetene for å analysere og utvikle kvaliteten i barnehagen. Det må bemerkes at Utdanningsdirektoratet har endret gjennomføringstidspunkt fra november/desember 2024 til januar 2025. Siden undersøkelsen ble åpnet for besvarelse allerede fra 6 januar 2025, har kommunen vurdert at foreldrene med stor sannsynlighet vil legge sine vurderinger av barnehagetilbudet i 2024 til grunn i besvarelsen. Dermed vil det være relevant å presentere disse resultatene i tilstandsrapporten for 2024.

Nasjonale hovedfunn

- 93 prosent av foreldrene er svært eller ganske fornøyde med barnehagen
- Omtrent 1 av 5 foreldre er ikke fornøyd med bemanningstettheten (antall barn per ansatt i barnehagen)
- Noen flere foreldre med barn i private barnehager er tilfredse med barnehagetilbudet enn de med barn i kommunale barnehager
- Foreldre til de yngste barna er noe mer fornøyd med barnehagetilbudet enn de med eldre barn
- Nesten 3 av 4 foreldre er fornøyde med mattilbudet. Flere foreldre til barn i private enn i kommunale barnehager er fornøyde
- Flere foreldre i Norge enn i Sverige og Danmark er tilfredse med barnehagetilbudet
(fra [udir.no](#), statistikk)

Resultater i Grimstad

- 16 av 21 ordinære barnehager i Grimstad deltok. I møte med barnehagene høsten 2021 var det enighet om å gjennomføre foreldreundersøkelsen hvert tredje år. Det oppfordres til at flest mulig barnehager i Grimstad da vil gjennomføre undersøkelsen i 2024 og i 2027. Dette kan

være noe av årsaken til denne relativt gode deltakelsen og også svarprosenten hos barnehagene i Grimstad

- Resultater for Grimstad viser stor grad av tilfredshet. Gjennomsnittlig score for alle barnehagene ligger mellom 4,2 og 4,8, hvor høyeste mulig score er 5
- Høyest tilfredshet i Grimstad finner vi i foreldrenes vurdering av relasjon mellom barn og voksen hvor snitt ligger på 4,8
- Foreldrene gir også høy score i sin vurdering av barnehagens bidrag og rolle i deres barns utvikling, her er snittet på 4,7
- Laveste score i Grimstad gir foreldrene på spørsmålet om de «*opplever at bemanningstettheten - antallet barn per voksen- er tilfredsstillende*». Her er snittet på 4. Snittet på samme temaområde i Agder er 3,9 og 3,8 i landet for øvrig
- Barnehagene i Grimstad scorer nest lavest på hvor godt de informerer foreldrene. Dette gjelder informasjon om hvordan barnet har det i barnehagen, informasjon om innholdet i barnehagedagen og informasjon om eventuelle endringer i personalgruppen. Her scorer barnehagene i gjennomsnitt 4,2. Dette er det eneste temaområdet av totalt 10 områder hvor Grimstad ikke scorer likt eller over gjennomsnittet både i Agder og landet for øvrig.

3.5 Trygt og godt barnehagemiljø

Den 1. januar 2021 fikk barnehagen nye bestemmelser i barnehageloven. De nye bestemmelsene er skulle sikre at alle barn kunne få en trygg og god barnehagehverdag. Det ble utarbeidet en felles *Plan og rutiner for trygt og godt psykososialt barnehagemiljø* som skulle beskrive hvordan barnehagene skulle ivareta de nye bestemmelsene og rettighetene til barna. Dokumentet er utarbeidet som en mal som gir rom for lokale tilpasninger.

Det har ikke blitt gjennomført tilsyn på dette området i 2024. Likevel viser barnehagenes årsplaner og vedtekter at de har søkelys på trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Det har vært få individsaker i perioden knyttet til mobbing og krenkelser i de kommunale barnehagene i Grimstad. Generelt har barnehagene i Grimstad et høyt søkelys på voksenrollen. Dette viser forskning er et viktig bidrag til å både forebygge mobbing og krenkelser, og avdekke denne type atferd når det skjer. Samtidig ser barnehagenes arbeid med lek og inkluderende praksis ut til å ha en positiv innvirkning på barnas trygghet og trivsel i barnehagen.

I dette avsnittet har vi sett at:

- Barnetallet i Grimstad er svakt økende
- Det er stor variasjon i størrelse på barnehagene
- Stor overvekt av private barnehager
- Alle barnehager oppfyller pedagog- og bemanningsnormen
- Kommunale barnehager har en høyere andel faglærte assistenter enn de private barnehagene
- Det er 210 barn i kategorien «språklige minoriteter» med barnehageplass i Grimstad
- Det satses på kompetansehevingstiltak av ulike slag, og mange av barnehagene deltar
- Prosentvis andel barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging er synkende
- Barnehagene melder om svært god hjelp og nytte av kommunens lavterskeltilbud om pedagogisk veiledning og kurs innenfor områder som for eksempel lek- og læringsmiljø, relasjoner, samspill og språk
- Tilsyn i 2024 viser at alle barnehager oppfyller lovkravene i barnehageloven på tilsynsområdet
- Foreldreundersøkelsen viser at bortsett fra når det gjelder informasjon, ligger Grimstad på eller over gjennomsnittet i Agder og landet for øvrig

Oppfølgingspunkter i kommende periode:

- Bidra aktivt i kompetanseutvikling for barnehagene i Grimstad
- Videreføre lavterskeltilbudet *Pedagogisk veiledning* og dermed bidra til å bedre barnehage tilbudet og redusere behovet for individuelle vedtak
- Bidra til å synliggjøre kommunens forebyggende plan, og sette søkelys på inkluderende lek- og læringsmiljø hvor oppmerksomheten rettes mer mot miljøet rundt barnet og ikke mot barnet selv
- Bidra til bedre kjennskap og tettere samarbeid med andre aktører i laget rundt barnet

4. Skole - beskrivelser og vurderinger

4.1 Elever og undervisningspersonale

4.1.1 Elevtall og lærerårsverk

Elevtallet i de kommunale skolene i Grimstad har holdt seg forholdsvis stabilt i perioden. Elevtallet endres i hovedsak som følge av størrelser på elevkull, flytting mellom kommuner, innvandring og overgang til private grunnskoler. Tallet for 2024-25 er omtrent det samme som for året før.

Tabell 1. Antall elever i Grimstad-skolen

	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
Antall elever	2867	2842	2855	2902	2900	2888

Tabellen er hentet fra GSI og viser antall elever i Grimstad kommune (1.-10. trinn) fra skoleårene 2019-20 til 2024-25. Antall elever viser til elever som er registrert i GSI per 1. oktober det aktuelle skoleåret. Voksne elever som får grunnskoleopplæring omfattes ikke av disse tallene.

Statistisk sentralbyrå (SSB) sin siste befolkningsframskriving fra 2024, viser at vi må forvente en nedgang de neste ti årene (til 2034) i antall innbyggere i grunnskolealder i Grimstad. Deretter forventes det et oppsving. Det kan presiseres at tall for Grimstadskolen ikke inkluderer de som går på private skoler. Tallene blir av den grunn litt usikre og vil kunne endres hvis for eksempel DRUS eller Hesnes Montessoriskole skulle avvikle skoledriften.

I tabellen 2 presenteres årsverk i Grimstadskolen. I «undervisning samlet» inngår årsverk til ordinær opplæring, Individuelt tilrettelagt opplæring (tidligere spesialundervisning), særskilt språkopplæring med mer. Individuell tilrettelagt opplæring blir også beskrevet nærmere i eget kapittel.

Tabell 2. Årsverk

	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
Årsverk til undervisning, samlet	231,8	232,5	225,6	215,3	219,3	232,4	227,7
Årsverk til ordinær opplæring	171,9	181,4	168,6	166,5	170,2	171,7	170,6
Årsverk til individuelt tilrettelagt opplæring og særskilt språkopplæring m/pedagog, samlet	59,9	51,0	56,9	48,8	49,2	60,7	57,2
Årsverk til assistent, samlet,	78,5	66,3	59,2	54,1	67,6	64,0	71,1
Årsverk til assistent etter vedtak om personlig assistanse, opplæringsloven § 11-4	49,9	45,0	40,9	40,0	55,7	47,4	53,2

Tabellen er hentet fra GSI og viser årsverk for undervisningspersonalet og assistenter i Grimstad kommune (1. til 10. trinn) fra skoleåret 2018-19 til 2024-25

Den nasjonale lærertetthetsnormen angir hvor høy lærertetthet det skal være på hoved-trinnene ved hver skole. Den gjeldende normen er maksimalt 15 elever for hver lærer på 1. – 4. trinn, og 20 elever per lærer på 5. – 10. trinn. Ressurser til blant annet individuell tilrettelagt opplæring og særskilt språkopplæring blir da ikke regnet med.

Norm og lærertetthet er ikke det samme som størrelsen på klassen, men regulerer forholdstallet mellom elever og lærer i grunnskolen. Det er opp til skolene hvordan de organiserer elevene i opplæringen. Økt lærertetthet gir mulighet for fleksibel bruk av varierte gruppekonstellasjoner og forsterket innsats i form av for eksempel styrkegrupper og intensive kurs. Økt lærertetthet muliggjør dessuten mer tid til den enkelte elev i arbeidet med å bygge relasjoner, trygghet og trivsel i læringsmiljøet. Dette må ses i sammenheng med forskning som viser at lærerens kompetanse og egnethet har stor betydning for elevenes læringsutbytte. Målet er at elevene skal oppleve økt mestring, få bedre læringsutbytte og redusere behovet for individuell tilrettelagt opplæring.

Av tabellen ser vi at årsverk til samlet undervisning har sunket fra 232,4 i skoleåret 2023-24 til 227,7 i skoleåret 2024-25. Det er en reduksjon på 4,7 årsverk, men dette kommer etter en markant økning på 13,1 årsverk skoleåret før (se kolonnen for skoleåret 2023-24). Den økningen hang sammen med økt antall flyktninger og særlig knyttet til elever fra Ukraina, samt elever med rett til individuell tilrettelagt opplæring (tidligere omtalt som spesialundervisning). Inneværende skoleår har flyktningstrømmen avtatt, og i kolonnen *Individuelt tilrettelagt opplæring og særskilt språkopplæring m/pedagog, samlet*, ser vi at reduksjonen av årsverk til pedagog, hovedsakelig ligger der.

Når det gjelder samlet årsverk til assistent, ser vi at det var en økning fra 64,0 i skoleåret 2023-24 til 71,1 i skoleåret 2024-25. Dette er en økning i bruk av assistenter med 7,1 årsverk. Dette er det nest høyeste i hele 7-års perioden, og noe overraskende da det har vært en målsetning å redusere assistentressursene.

Når det gjelder årsverk til assistent i henhold til vedtak om personlig assistanse, kan vi også her registrere en økning. Årsverkene har økt fra 47,4 i skoleåret 2023-24 til 53,2 i skoleåret 2024-25. Dette utgjør en økning på 5,8 årsverk. Dette er statistikk basert på assistent-tildelinger i krysningen mellom gammel og ny opplæringslov, hvor skolene til dels har fattet vedtak på bakgrunn av gammel lov med tilhørende sakkyndige vurderinger, og dels etter ny lov – og da uten tilrådning fra PPT. Vi har hatt en forventning om å se en reduksjon på antall årsverk til personlig assistanse i forbindelse med ny opplæringslov (hvor det er nye kriterier/vilkår for å ha rett på personlig assistanse), men vi må vente til neste års tilstandsrapport for å se det fulle bildet.

Lærertetthetsnormen

Med kalkulator for lærernorm som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet, er det lagt til rette for å vise oversikt over status på skolenivå. Vi presenterer derfor resultater for alle skolene i Grimstad:

Tabell 3. Innfrielse av minstenorm til lærertetthet ved skolene i Grimstad høsten 2024

(Basert på GSI-utregning av Utdanningsdirektoratets kalkulator for lærernorm)

Skole	1.-4. trinn (15 elever pr lærer)	Mer/mindre undervisningsårsverk	5.-7. trinn (20 elever pr lærer)	Mer/mindre undervisningsårsverk	8.-10. trinn (20 elever pr lærer)	Mer/mindre undervisningsårsverk
Eide	12,6	0,6	14,2	0,9		
Fevik	14,8	0,2	22,2	- 0,8	19,9	0,1
Fjære b.	17,0	- 1,1	18,5	0,6		
Frivoll	14,9	0,0	19,8	0,0		
GUS					20,2	-0,2
Holviga b.	14,7	0,3	16,3	2,1		
Holviga u.					15,4	3,2
Jappa	14,8	0,1	19,6	0,1		
Landvik	15,8	- 0,6	21,9	-0,9		
Langemyr						

Tabell 4. Tall for privatskolene

(Hesnes Montessoriskole og Drottningborg ungdomsskole) viser følgende knyttet til lærernormen i 2024:

Friskoler	1.-4. trinn (15 elever pr lærer)	Mer/mindre undervisningsårsverk	5.-7. trinn (20 elever pr lærer)	Mer/mindre undervisningsårsverk	8.-10. trinn (20 elever pr lærer)	Mer/mindre undervisningsårsverk
Hesnes Montessoriskole	11,8	0,7	5,0	4,2		
Drottningborg u.					22,5	-1,2

Tabellene gir en oversikt over hvordan skolene ligger an med tanke på antall elever i forhold til minstekrav for lærertetthet. Av tabellen kan man også se hvor mange undervisningsårsverk skolen trenger for å oppfylle kravene i lærertetthetsnormen. Resultatene vises for hoved-trinnene 1.-4., 5.-7. og 8.-10. trinn. Lærernorm gjelder innenfor disse trinnene samlet sett, og man kan ikke vurdere dette isolert for en klasse eller ett trinn.

Oversikten viser antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til individuell tilrettelagt opplæring og undervisning i særskilt norsk ikke regnes med. Normen sier bare noe om forholdet mellom antall elever og lærere i en gjennomsnittlig undervisningssituasjon.

Av tabellen kan vi utlede at det varierer mellom skolene om lærernormen er oppfylt. Seks av skolene oppfylte normen, og fem gjorde det ikke. Tallene er identiske med tallene fra skoleårene 2022-2023 og 2023-2024. Fevik skole, Fjære barneskole, Grimstad ungdomsskole, Landvik skole og Drotningborg ungdomsskole oppfylte ikke lærernormen høsten 2024.

Status for skoleåret 2024-2025 er at de samme skolene som de to forrige skoleårene ikke har oppfylt minstekravet for lærertetthet. Samlet sett er det imidlertid mindre avvik fra normen enn de to forrige skoleårene. Det vil si at det er færre årsverk som mangler for å oppnå lovkravet. Når det gjelder Drotningborg ungdomsskole så er det en økning i avvik fra 0,5 i skoleåret 2023-2024 til 1,2 i skoleåret 2024-2025.

4.1.2 Opplæring av minoritetsspråklige elever

Særskilt språkopplæring er en samlebetegnelse på særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring. I overkant av 8 prosent av elevene i Grimstad kommunes skoler har vedtak om særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 2-8.

Tabell 5. Andel elever i Grimstad med vedtak om særskilt språkopplæring

År	Andel elever i Grimstad med vedtak om særskilt språkopplæring
2024-25	9,8%
2023/24	8,2%
2022-23	8,6%
2021-22	7,5%
2020-21	6,7%
2019-20	6,7%

Tallene er hentet fra GSI og viser andelen elever med vedtak om særskilt språkopplæring i Grimstad kommune for skoleårene 2019-20 til 2024-25.

Med minoritetsspråklige elever i grunnsopplæringen forstår vi barn, unge og voksne som har et annet morsmål enn norsk eller samisk. Særskilt norskopplæring kan gis i deler av norskfaget og av lærere med formell kompetanse i norsk ved elevens hjemskole eller i en velkomstklasse. Tospråklig fagopplæring er knyttet opp mot enkeltfag, der eleven har behov for støtte på morsmålet.

Tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring anses av staten som tidlig innsats. Det er opp til kommunene å fastsette vurderingskriterier for hvilke elever som har behov for disse tiltakene i tillegg til å få særskilt norskopplæring. I Grimstad har det ikke vært registrert noen elever som har tilbud om morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring de siste årene. Tallene i tabellen over inneholder derfor utelukkende særskilt norskopplæring.

Minoritetsspråklige elever, selv helt nyankomne, har rett til å høre til en klasse/basisgruppe på nærskolen sin på lik linje med andre elever i norsk skole. I Grimstad har vi et velkomstilbud (som tidligere har blitt omtalt som velkomstklasse), og i praksis benytter de aller fleste minoritetsspråklige elever seg av dette tilbudet.

Det er Jappa skole som har tilbudet for barnetrinnet og Grimstad ungdomsskole for ungdomstrinnet. (Fra 2023 har Fjære barneskole avlastet Jappa skole når det gjelder barneskoleelever). Velkomstilbudet skal normalt vare inntil ett år med mulighet for ett års forlengelse. Dette fremgår av opplæringsloven § 3-7.

Av tabellen ser vi at det er har vært en moderat økning i perioden, men med en nedgang for skoleåret 2023/24. Inneværende skoleår er det igjen en økning. Andelen elever i Grimstad med vedtak om særskilt språkopplæring, er nå 9,8 prosent. Vi forventet en økning av elever med behov for særskilt språkopplæring skoleår 2023-24 på grunn av Ukraina-situasjonen, men denne økningen har i stedet kommet nå.

4.1.3 Kompetanseutvikling for ansatte i skolen

Kort om videreutdanning for lærere

I henhold til opplæringsloven § 17-1 har kommunen ansvar for å ha sørge for riktig og nødvendig kompetanse i skolen. Opplæringsloven § 17-4 fastsetter krav til hvilken relevant kompetanse lærere skal ha i de fagene de underviser i.

Videreutdanningstilbudene skal bidra til at flest mulig lærere har kompetanse i tråd med kompetansekravene til undervisning. Kompetansekravene for undervisning skal oppfylles innen 2025. I henhold til opplæringsloven § 17-8 skal kommunen sørge for at de som er tilsatt i lærerstillinger, rektorer og andre tilsatte i skolen skal få anledning til å utvikle seg faglig og pedagogisk så de kan være på høyde med utviklingen i skolen og samfunnet.

Finansiering for videreutdanning

Staten har etablert en vikar- og stipendordning for videreutdanning av lærere. I budsjettet for Grimstad kommune 2024 er det lagt inn kr.1 mill.

Bildet i Grimstad

Grimstad kommune fikk innvilget færre studieplasser (18) enn det kommunen hadde godkjent (28) for skoleåret 2024-2025. Søknader som fikk avslag fra Utdanningsdirektoratet, var alle knyttet til spesialpedagogikk. Politisk skoleeier i Grimstad bevilget dermed midler til flere studieplasser enn det Utdanningsdirektoratet innvilget.

Utdanningsdirektoratet innvilget alle godkjente søknader i de prioriterte fagene matematikk, engelsk og norsk, samisk og norsk tegnspråk. Det samme gjaldt søknader fra lærere til videreutdanning i praktisk-estetiske fag. Når det gjaldt søknader til spesialpedagogikk, ble alle søknader innvilget så langt det var ledige plasser på studietilbudene. Grimstad kommune bør fremdeles prioritere søknader innenfor de prioriterte fagene. På den måten kan vi sikre flere plasser til videreutdanning.

Konklusjon – kompetanseutvikling for ansatte i skolen

I ny opplæringslov § 17-4 står det at kommunen skal sørge for at de som er tilsatt i lærerstilling, har relevant kompetanse i de fagene de skal undervise i. Kravene om relevant kompetanse i undervisningsfag *gjelder ikke* de som kunne tilsettes i lærerstilling før 1. januar 2014,

allmennlærere og midlertidig tilsatte. Det understrekes likevel at det fortsatt er klare kompetansekrav for å undervise.

Tabellen under viser antall lærere i Grimstad som mangler relevant kompetanse i fag som de underviser i skoleåret 2024-2025.

(Midlertidige tilsatte er ikke med i tallene)

	Norsk	Matematikk	Engelsk	Totalt
Barnetrinn	7	16	32	75
Ungdomstrinn	8	8	4	

Kilde: GSI 2024

I kommunens budsjett for 2025 ble det vedtatt å fjerne midler til videreutdanning av lærere i skolene. Dette kan få konsekvenser med tanke på kommunens ansvar for å innfri opplæringsloven §§ 17-1, 17-4 og § 17-8. Det samme gjelder også for opplæringsforskriften § 12-4 og § 12-6.

I dette avsnittet har vi sett at:

- Elevtallet er stabilt
- Årsverk til undervisning samlet har sunket fra 2023-24 til 2024-25 med 4,7 årsverk
- Årsverk til ordinær opplæring er stabilt
- Årsverk med pedagog i tilbud om individuell tilrettelagt opplæring sank fra 60,7 til 57,2 (3,5 årsverk).
- Samlet årsverk til assistent er økt med 7,1 årsverk
- Årsverk til assistent etter enkeltvedtak har økt med 5,8 årsverk
- Fem av skolene har avvik knyttet til krav til minstenorm for lærertetthet i 2023-24
- 9,8 prosent av elevene har vedtak om særskilt språkopplæring, ingen har tilbud om morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring
- Grimstad kommune har i fjor fått innvilget færre studieplasser til videreutdanning enn det kommunen hadde godkjent
- Det kan bli krevende å komme i mål med å tilfredsstille kompetansekravene innen 2025. Samlet er det nå 75 (i fjor 38) lærere i Grimstadskolen som mangler de nødvendige studiepoengene for å fortsette å undervise i fagene sine etter 2025
- Det er flest lærere på barnetrinnet som mangler formell kompetanse

Oppfølgingspunkter i kommende periode:

- Følge opp skolene som ikke har klart å ivareta krav til minstenorm for lærertetthet og sette lederne i stand til å organisere riktig og hensiktsmessig
- Innenfor tildelte rammer prioritere søknader til videreutdanning av lærere innenfor fag som prioriteres av Utdanningsdirektoratet

4.2 Individuell tilrettelagt opplæring (tidligere spesialundervisning) i skolen

I ny opplæringslov har begrepet «spesialundervisning» blitt erstattet med «individuell tilrettelagt opplæring.» Prinsippet om tilpasset opplæring favner både ordinær opplæring og individuell tilrettelagt opplæring. I den ordinære opplæringen har ikke eleven rett til særskilt tilrettelegging. Individuell tilrettelagt opplæring er derimot en individuell rett eleven har i de tilfellene han eller hun trenger ekstra tilrettelegging utover det ordinære tilbudet. Det er elevens manglende utbytte av den ordinære opplæringen som avgjør om eleven har rett på individuell tilrettelagt opplæring. En diagnose i seg selv gir ikke automatisk rett, og elevens diagnose er ikke det vesentlige i vurderingen om en elev har behov for individuell tilrettelagt opplæring.

Tilpasset opplæring er de tiltakene som skolen setter inn for å sikre at alle elevene får best mulig utbytte av opplæringen. De kan være knyttet til organiseringen av opplæringen, pedagogiske metoder og progresjon. Tilpasset opplæring er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for at elevene skal oppleve økt læringsutbytte. Godt læringsmiljø og gode systemer for lokalt arbeid med læreplan, vurdering og tilbakemelding er viktige forutsetninger for å fremme en opplæring som er tilpasset elevenes evner og forutsetninger. Tilpasset opplæring er forankret i de sentrale prinsippene om fellesskolen, som inkluderende opplæring og likeverdighetsprinsippet.

4.2.1 Tilstanden knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring

Statistikken sier primært noe om hvor mange og hvem som får individuelt tilrettelagt opplæring, og kan ikke alene si oss noe om kvaliteten på tilbudet. Tallene er hentet fra GSI.

Utvalgte indekser knyttet til individuell tilrettelagt opplæring

- Andel elever med individuelt tilrettelagt opplæring i Grimstad i en åtte-års periode
- Andel elever med individuelt tilrettelagt opplæring nasjonalt i en åtte-års periode
- Individuell tilrettelagt opplæring fordelt på trinn, nasjonalt, 2023-24
- Andel elever med individuell tilrettelagt opplæring, skolevis i Grimstad over to skoleår
- Kjønnssfordeling knyttet til individuell tilrettelagt opplæring, skoleåret 2023-24, nasjonalt og Grimstad
- Antall elever som får tildelt timer til individuell tilrettelagt opplæring med undervisningspersonale
- Antall elever som får tildelt timer med assistenter som del av enkeltvedtaket om individuell tilrettelagt opplæring
- Omfang av bruk av alternativ opplæringsarena i Grimstad, to skoleår

I stolpediagrammet under ser vi hvordan utviklingen knyttet til andel elever med vedtak om individuell tilrettelagt opplæring har vært fra skoleåret 2017-18 til skoleåret 2024-25.

Diagram 1. Andel elever med enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, totalt i Grimstad over åtte år

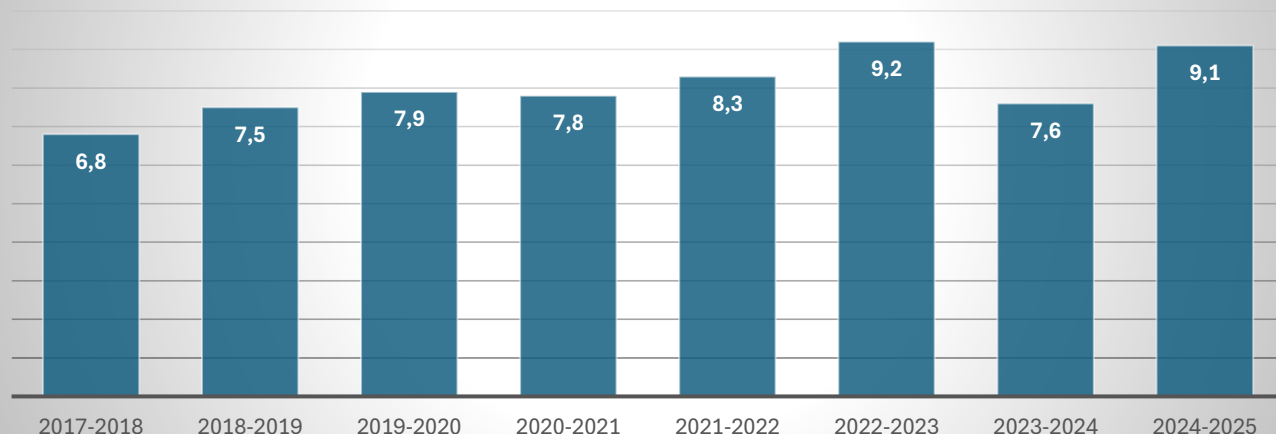
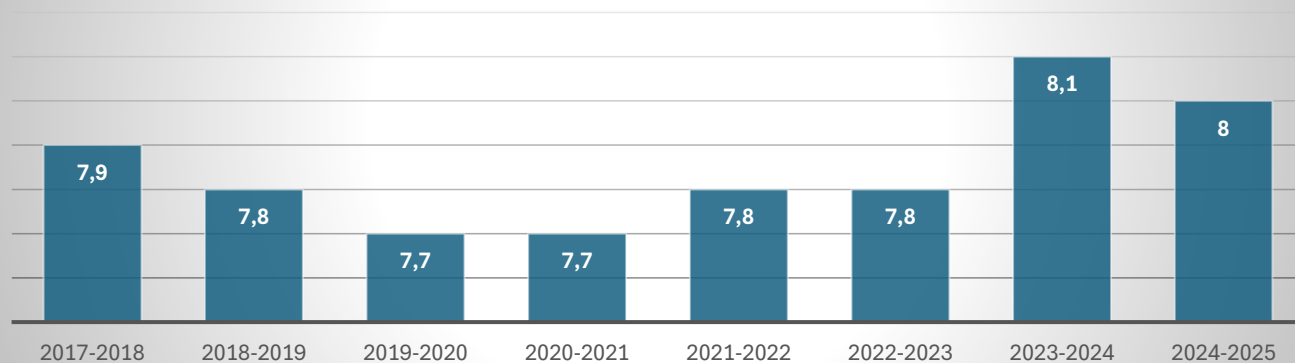

Diagram 1 viser en økning av andel elever med individuelt tilrettelagt opplæring fra 2017-18 til 2022-23. Andelen elever med individuelt tilrettelagt opplæring i 2024-25 er på 9,1. Dette er en økning på 1,5 fra fjoråret, og et nivå vi anser for å være for høyt.

Nasjonalt ser vi følgende utvikling:

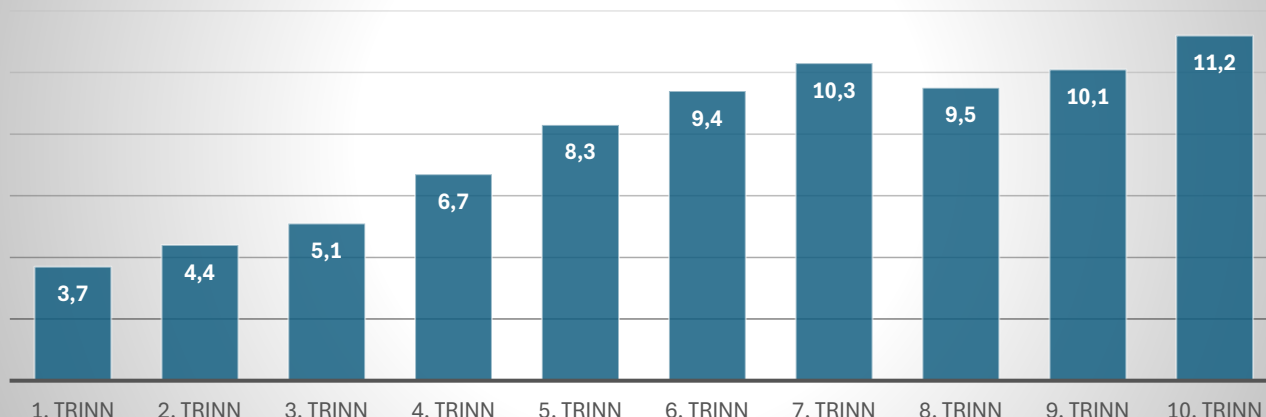
Diagram 2. Andel elever med vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, nasjonalt, over åtte år

Diagrammet viser at landet for øvrig har hatt en jevnere andel elever med enkeltvedtak knyttet til individuell tilrettelagt opplæring sammenlignet med Grimstad, men at det var en økning for skoleåret 2023-24. Nasjonalt ligger andelen på 8,0 for skoleåret 2024-25. Med en andel på 9,1 for Grimstad, ligger vår kommune nå høyere enn det som er tilfellet nasjonalt.

Det er også verd å merke seg at vi fortsatt ser at andelen elever med individuelt tilrettelagt opplæring øker med økende alder. Her presenteres fordelingen på nasjonalt nivå:

Diagram 3. Individuelt tilrettelagt opplæring fordelt på trinn, nasjonalt, for 2024-25

Andelen elever med individuell tilrettelagt opplæring øker utover grunnskolen, fra 3,7 prosent på 1. trinn til 11,2 prosent på 10. trinn. Vi har sett en tilsvarende kurve for Grimstad over flere år.

Vi kan ikke se bort fra at dette henger sammen med at vi setter inn hjelpen for sent. Dette kan ha store konsekvenser både for den enkelte elev og for samfunnet for øvrig. Satsing på tidlig innsats er derfor viktig, og må ses i sammenheng med kommunens forebyggende plan.

Andel elever med individuelt tilrettelagt opplæring i Grimstad, skolevis

Som nevnt innledningsvis under dette avsnittet, er det elevenes manglende utbytte av den ordinære opplæringen som avgjør om eleven har rett på individuelt tilrettelagt opplæring. I figur 4 og 5 presenterer vi hvordan andel elever med individuelt tilrettelagt opplæring varierer fra skole til skole. Vi har ikke inntatt Langemyr skole, fordi alle elevene der vil ha vedtak.

Når kommunen utreder behov, saksbehandler og finansierer individuelt tilrettelagt opplæring også for privatskolene, er det relevant å også vise oversikt over status på Drottningborg ungdomsskole og Hesnes Montessoriskole. Grimstad International School inngår ikke i statistikken for skoleåret 2024-25.

For sammenligningens skyld, presenterer vi stolpediagrammet fra forrige tilstandsrapporter (2023-24) sammen med nytt diagram for skoleåret 2024-25:

Diagram 4. Prosentandel elever med enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, grunnskoler i Grimstad, kommunale og to private, totalt, 2023-24

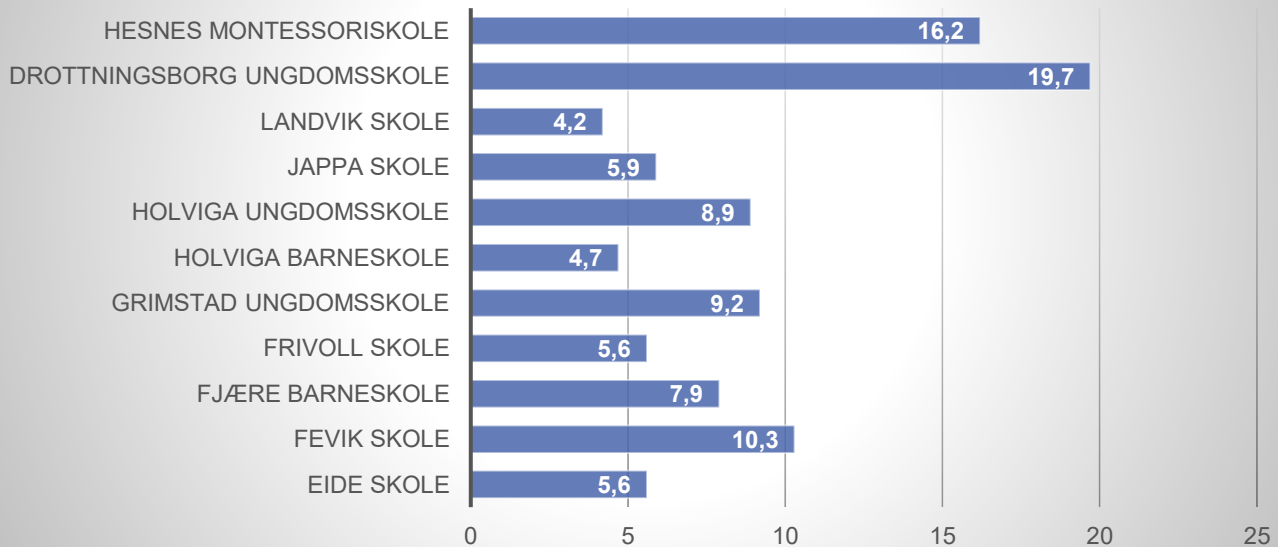
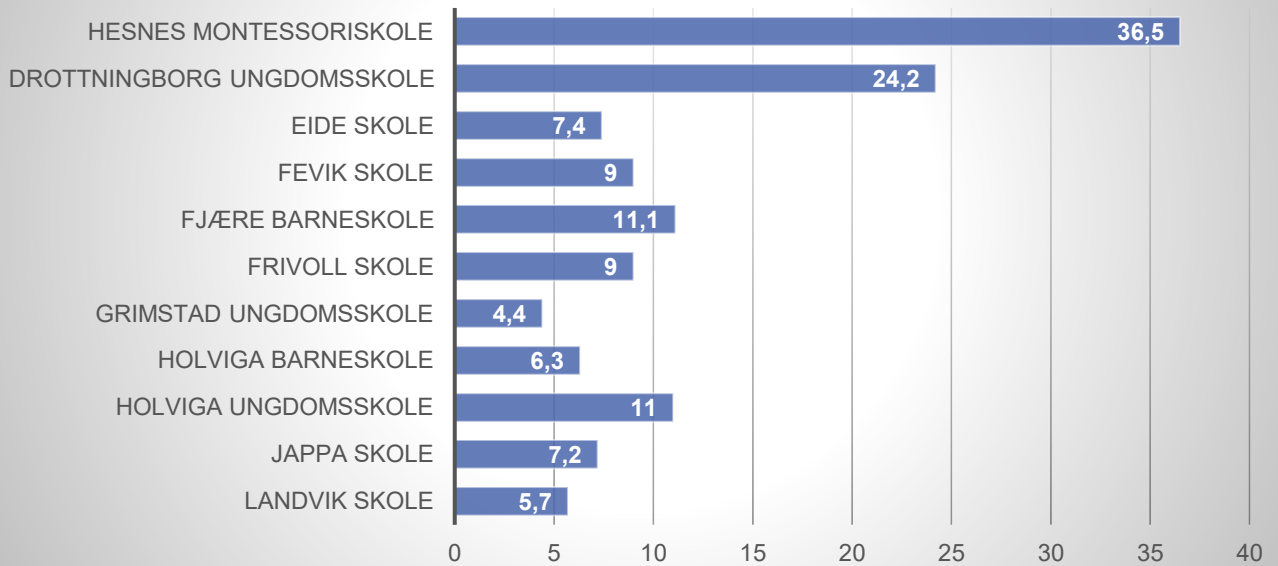

Diagram 5. Prosentandel elever med enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, grunnskoler i Grimstad, kommunale og to private, totalt, 2024-25

Det er betydelig variasjon mellom skolene når det gjelder andel elever som har vedtak om individuell tilrettelagt opplæring. Fjære barneskole og Holviga ungdomsskole ligger høyest med henholdsvis 11,1 og 11 prosent, mens Grimstad ungdomsskole ligger lavest med 4,4 prosent. Sammenligner vi de to skoleårene, ser vi at de skolene som ligger høyest inneværende skoleår, lå lavere forrige skoleår. Grimstad ungdomsskole lå høyt skoleåret 2023-24 (9,2 prosent), men altså lavest inneværende skoleår med 4,4 prosent.

Det er kun to av de kommunale skolene som har lavere prosentandel elever med vedtak i inneværende skoleår sammenlignet med forrige skoleår. Det er Fevik skole (9 prosent mot 10,3 prosent) og Grimstad ungdomsskole (4,4 prosent mot 9,2 prosent).

Det er trolig sammensatte årsaker til at omfanget av individuelt tilrettelagt opplæring varierer på tvers av skoler innen samme kommune. På den ene siden kan elevenes behov variere fra sted til sted. På den annen side kan skoleledere ha ulik tilnærming til hva som skal løses innenfor tilpasset opplæring og hva som krever vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, eller de kan organisere opplæringen forskjellig. De kan også ha ulik tolkning av opplæringsloven, selv om skoleeier i perioder har individuelt tilrettelagt opplæring som tema på fellessamlinger.

Andelen elever som får individuelt tilrettelagt opplæring, er høyere på privatskoler enn offentlige skoler. På private skole er andelen 10 prosent på landsbasis. For skoleåret 2024-25, er det 24,2 prosent av elevmassen på Drottningborg ungdomsskole som har vedtak i individuelt tilrettelagt opplæring og hele 36,5 prosent på Hesnes Montessoriskole. Særlig Hesnes Montessoriskole er en liten skole, og det er naturlig at den skolen vil ha større svingninger enn større skoler. Likevel er det bekymringsfullt at privatskolene i Grimstad ligger så høyt som de gjør. For begge skolene er det en markant økning fra fjoråret. Med disse tallene ligger de både høyere enn landsgjennomsnittet og vesentlig høyere enn våre kommunale skoler i Grimstad.

Det finnes lite forskning som kan forklare at det er høyere forekomst av individuelt tilrettelagt opplæring i private grunnskoler enn i offentlige. En grunn som Utdanningsdirektoratet (Udir) peker på, er at det kan være at foreldre til barn med spesielle behov eller barn med vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring i større grad søker seg over til private skoler med alternativ pedagogikk. Samtidig er det slik at diagnoser og vansker i seg selv ikke utløser rett til individuelt tilrettelagt opplæring. Fysisk bygningsmasse kan ha betydning. Hvordan en skole er organisert, har betydning for om en elev kan ivaretas med generell tilpasning eller må ha en individuell tilpasning. Det er vanskelig for en kommune å direkte påvirke organiseringen av opplæringen på skoler som kommunen ikke eier selv, og dette kan også være medvirkende til de store forskjellene. Videre er det slik at finansieringen av tilbudet dekkes fullt ut til private skoler, i motsetning til kommunens egne skoler som i utgangspunktet må ta kostnadene av egen ramme.

Kjønnsforskjeller

Det har vært stabilt store kjønnsforskjeller over flere år både i Grimstad og i landet for øvrig når det gjelder tilbud om individuell tilrettelagt opplæring. Diagram 6 viser status for skoleåret 2024-25 for landet og for vår kommune.

Diagram 6. Kjønnsfordeling individuelt tilrettelagt opplæring, landet totalt og kommunale skoler i Grimstad, 2024-25

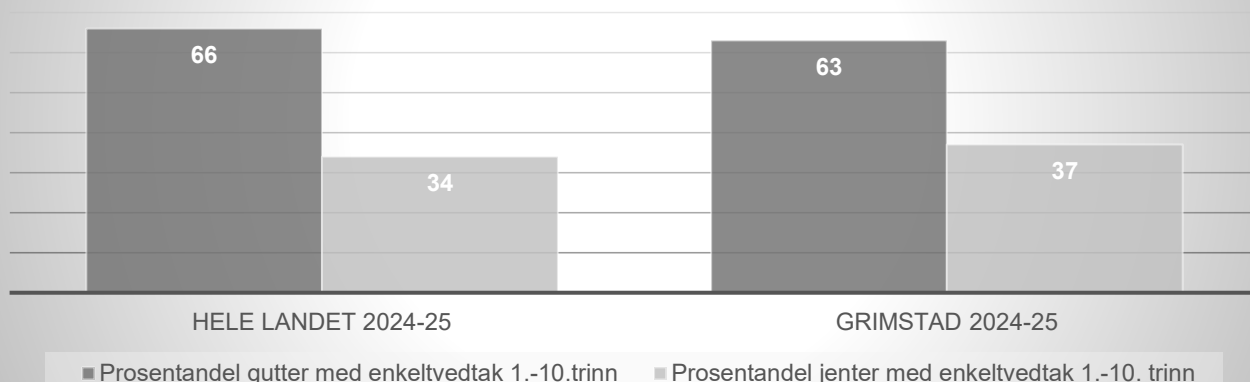

Diagram 6 viser store kjønnsforskjeller ved at langt flere gutter enn jenter har vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring. Dette mønsteret er det samme for både Grimstad og hele landet. Kjønnsforskjellene er for dette skoleåret noe mindre for Grimstad enn for landet. Dette var også situasjonen i skoleåret 2023-24.

Pedagoger og assistenter

Tabell 6. Antall elever som får tildelt timer til individuell tilrettelagt opplæring med undervisningspersonale 2024-25

	1.-4-trinn	5.-7. trinn	8.-10.trinn	Gutter	Jenter	Sum elever (fjoråret i parentes)
Hvor mange får 1-75 timer per år?	4	1	0	3	2	5 (5)
Hvor mange får 76-190 timer per år?	12	28	15	35	20	55 (59)
Hvor mange får 191-270 timer per år?	7	12	10	16	13	29 (38)
Hvor mange får 271 timer eller mer per år?	32	60	51	88	55	143 (113)
Sum elever som får timer med spesialundervisning med pedagog	55	101	76	142	90	232 (215)

Tabell 6 viser at når elever i Grimstad får tildelt individuelt tilrettelagt opplæring, får de mange pedagogtimer. Dessuten viser også denne oversikten at det er langt flere gutter enn jenter som mottar slik opplæring. I kolonnen hvor elevene er summert, er fjorårets tall satt i parentes slik at det skal være mulig å se utviklingen. Her ser vi da utviklingen på timenivå.

I tabell 7 vises en oversikt fra GSI på hvordan fordeling av assistenttimer var i skoleåret 2023-24 og hvordan det fordelte seg i skoleåret 2024-25:

Tabell 7. Antall elever som får tildelt timer med assistenter i enkeltvedtak, skoleåret 2023-24 og skoleåret 2024-25

	Gutter 2023-24	Jenter 2023-24	Sum 2023-24	Gutter 2024-25	Jenter 2024-25	Sum 2024-25
Hvor mange får 1-75 timer med assistent per år?	0	0	0	0	0	0
Hvor mange får 76-190 timer med assistent per år?	16	8	24	10	9	19
Hvor mange får 191-270 timer med assistent per år?	10	2	12	10	3	13
Hvor mange får 271 timer eller mer med assistent per år?	97	33	130	104	33	137
Sum elever som får timer med assistenter	123	43	166	124	45	169

Det vi kan legge merke til her er at når elevene først får tildelt assistent, får de mange timer. Videre ser vi at assistentbruken har økt fra fjoråret ved at det er 3 flere elever som har fått tildelt assistent i tilbudet sitt. Det må anses for å være marginalt, men i 2022-23 var det en økning på 33 elever som hadde fått tildelt assistent i vedtaket sitt sammenlignet med skoleåret 2021-22 (se Tilstandsrapport for 2022-23). Økningen i år kommer da «på toppen» av en mer markant økning i årene før.

I tabell 2 har vi sett at *årsverkene* til assistent har økt med 7,1. Mesteparten av denne økningen har gått til assistenter knyttet til elever som har enkeltvedtak (5,8 årsverk). Det betyr at det har vært flere assistenter i år til å oppfylle vedtakene. I de to foregående år var det en reduksjon i årsverk til assistenter selv om det var en økning av elever som ble tildelt assistentressurs.

Vi ser at kjønnsforskjellene gjør seg gjeldende på fordeling av assistenttimer. Vi har en antakelse om at det har noe med atferdsvansker å gjøre. PPT melder om at det har blitt stadig flere henvisninger som handler om atferdsvansker – og gutter er i flertall. Atferdsvansker har i høy grad blitt løst i Grimstadskolen med å tildele assistenttimer.

Videre felles kvalitetsutviklingsarbeid knyttet til arbeidet med individuelt tilrettelagt opplæring vil i kommende periode hovedsakelig styres gjennom satsingen *Tilskuddsordningen* (se kapittel 9 – Anbefalinger til politiske nivå for veien videre)

Bruk av alternativ opplæringsarena

Når en eller flere elever får opplæring på et annet sted enn på skolen sitt område, kaller vi opplæringsstedet en *alternativ opplæringsarena*. Opplæringsloven gir elevene rett til å gå på nærskolene, men det er en snever åpning for å tilby en alternativ opplæringsarena for elever under visse vilkår:

- Det skal være hensynet til eleven, ikke hensynet til skolen som er avgjørende
- Det er frivillig for eleven/foresatte å ta imot tilbudet
- Eleven har et enkeltvedtak om individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), og den alternative opplæringsarenaen inngår i vedtaket
- Det må foreligge en avtale om bistand til gjennomføring av ITO mellom kommunen (skolen) og tilbyder av tiltaket
- Skolen må vurdere om tilbudet er nødvendig og i samsvar med det konkrete barnets beste
- Tilbudet skal være i samsvar med kravene i opplæringsloven med forskrifter, herunder det pedagogiske innholdet og bestemmelsene om elevens psykososiale skolemiljø (opplæringsloven kapittel 12)

Tabell 8. Omfang av alternativ opplæringsarena i skoleåret 2022-23

1.-7. trinn	8.-10-trinn	Gutter	Jenter	Sum 1.-10.trinn
18	19	28	9	37

Tabell 9. Omfang av alternativ opplæringsarena i skoleåret 2023-24

1.-7. trinn	8.-10-trinn	Gutter	Jenter	Sum 1.-10.trinn
16	22	25	13	38

Tabell 10. Omfang av alternativ opplæringsarena i skoleåret 2024-25

1.-7. trinn	8.-10-trinn	Gutter	Jenter	Sum 1.-10.trinn
19	15	29	5	34

Tabellene tar utgangspunkt i data fra GSI og viser at i skoleåret 2022-23 hadde kommunen 37 elever som var utplassert en eller flere dager i uken utenfor ordinær opplæring. I skoleåret 2023-24 var det 38 elever, mens skoleåret 2024-25 var tallet redusert til 34. Denne reduksjonen er kanskje litt overraskende da skolene våre på forespørsel har svart at de har et inntrykk av at behovet for

alternativ opplæringsarena er økende. Vi må ta høyde for at reduksjon fra ett år til det neste kan være tilfeldig, eller at reduksjonen for eksempel kan handle om skolens økonomi.

Vi kan også merke oss at det i inneværende skoleår var flere elever på småskolen som hadde dette tilbudet sammenlignet med ungdomsskoleelever. Også dette er litt overraskende. Tilbakemeldingene nasjonalt og lokalt er at skolen må bli mer praktisk og at ungdommene sliter mer enn før med både motivasjon og mestringsfølelse. Også her må vi ta høyde for tilfeldigheter, men det kan også ha sammenheng med at skolene setter inn hjelp tidlig, og at behovet for en alternativ opplæringsarena da ikke blir like stort. Uansett er dette et punkt som vi bør følge med på i kommende skoleår.

Avslutningsvis kan vi merke oss at det også her er slik at det er langt flere gutter som har tilbud om alternativ opplæringsarena sammenlignet med jenter.

I følge GSI, hadde alle elevene i Grimstad med tilbud om opphold på alternativ opplæringsarena i skoleåret 2024-25, tilbudet sitt på Hommedal skolegård.

I dette avsnittet har vi sett at:

- Andelen elever med individuelt tilrettelagt opplæring i Grimstad har økt fra 7,6 til 9,1
- Andelen elever med individuelt tilrettelagt opplæring er høyere i Grimstad enn i landet
- Andelen med vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring øker med økende alder
- Det er en betydelig variasjon blant skolene når det gjelder andel elever som har vedtak om individuell tilrettelagt opplæring
- Privatskolene ligger fortsatt svært høyt når det gjelder andel elever med vedtak om individuell tilrettelagt opplæring, og har også økt markant fra fjoråret
- Det er store kjønnsforskjeller knyttet til individuelt tilrettelagt opplæring, slik at det er langt flere gutter enn jenter som har tilbud
- Når elever i Grimstad får vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, får de mange pedagogtimer
- Når elevene får tildelt assistent i forbindelse med vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, får de mange timer
- 34 elever mottok alternativ opplæring utenfor skolen i skoleåret 2024-25. Dette er fire færre enn fjoråret. Alle har tilbudet sitt på Hommedal skolegård

Oppfølgingspunkter i kommende periode:

- Følge opp kollektiv kompetanseutvikling for spesialpedagogikk og inkluderende praksis – en skole for alle gjennom å
 - Fortsette å ha søkelys på kvalitet i den individuelt tilrettelagte opplæringen (tidligere spesialundervisning)
 - Styrke skolenes evne til å gi ordinær, tilpasset opplæring

4.3 Læringsmiljø i skolen

Det er flere forhold som er grunnleggende for at elever skal oppleve et trygt og godt læringsmiljø. Høy kvalitet på læringsmiljøet er viktig for elevens faglige, personlige og sosiale utvikling. I møte med fremtidens utfordringer vil det være et stort behov for trygge, sosiale og kreative mennesker som kan finne svar på de utfordringene vi står overfor.

Lærerens kompetanse i klasseledelse og evne til å etablere positive relasjoner med hver enkelt elev, er helt avgjørende. I tillegg er det viktig at skolen får til et godt samarbeid med foreldrene, og at det etableres gode relasjoner og en kultur for læring i elevgruppen (Utdanningsdirektoratet 2013).

Utdanningsdirektoratet oppgir følgende kjennetegn på et godt læringsmiljø:

- Skolen har en god ledelse som kontinuerlig arbeider med å forbedre ulike sider ved læringsmiljøet og har gode rutiner for arbeidet med mobbing og andre krenkelser
- Skolen har utviklet en god klasseledelse preget av gode relasjoner mellom lærer og elev
- Skolen har positive relasjoner mellom elevene og en kultur for læring blant elevene
- Skolen har gode relasjoner og et godt samarbeid med foreldrene

Informasjon om elevenes læringsmiljø hentes fra Elevundersøkelsen. Undersøkelsen er obligatorisk for skolene å gjennomføre på 7. trinn og 10. trinn. Formålet med Elevundersøkelsen er ifølge Utdanningsdirektoratet å gi kunnskap om elevenes subjektive oppfatning av skole- og læringsmiljø. Informasjonen fra undersøkelsen skal danne grunnlag for kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Resultatene presenterer Utdanningsdirektoratet i analysebrett for statistikk – grunnskole.

4.3.1 Læringsmiljøindekser for Grimstad og landet for øvrig

Analysebrettet for statistikk, presenterer på en enkel måte indeksene knyttet til elevenes læringsmiljø. For at tilstandsrapporten ikke skal bli for omfattende, presenteres resultatene kun på kommunenivå. Skolene vil finne statistikk for sine skoler ved å definere dette i analysebrettet.

Skala-forklaring:

1-5 hvor høy verdi betyr positivt resultat. Beste verdi er 5.

Tabell 11. Læringsmiljø 7. årstrinn, kommunale skoler, Grimstad, 2024-25

Resultater elevundersøkelsen

Indikator 			Snitt
Trivsel			4,2
Støtte fra lærer			4,5
Vurdering for læring			3,7
Elevdemokrati og medvirkning			3,7
Faglig utfordring			3,9

Tabell 12. Læringsmiljø 7. årstrinn landet for øvrig, 2024-25

Resultater elevundersøkelsen

Indikator ^{↑≡}	≡	≡	Snitt
Trivsel			4,1
Støtte fra lærer			4,2
Vurdering for læring			3,6
Elevdemokrati og medvirkning			3,6
Faglig utfordring			3,9

Tabell 11 og 12 viser resultatene for skoleåret 2024-25, for 7. årstrinn og for begge kjønn. Grimstad sammenlignes her med landet for øvrig.

Hovedinntrykket er at elevene på 7. trinn i de kommunale skolene i Grimstad subjektivt opplever læringsmiljøet sitt som bra, og bedre enn landet for øvrig. På variabelnivå har skåren til de kommunale skolene i Grimstad økt sammenlignet med fjoråret både med hensyn til trivsel (4,2 mot 4,0) og med hensyn til støtte fra lærer (4,5 mot 4,1). Også de andre variablene har bedre skåre enn fjoråret, og samlet sett må vi være fornøyde med det.

Tabell 13. Læringsmiljø 10. årstrinn Grimstad 2023-24

Resultater elevundersøkelsen

Indikator ^{↑≡}	≡	≡	Snitt
Trivsel			4,1
Støtte fra lærer			3,9
Vurdering for læring			3,1
Elevdemokrati og medvirkning			3,1
Faglig utfordring			4,2

Tabell 14. Læringsmiljø 10. årstrinn landet for øvrig, 2024-25

Resultater elevundersøkelsen

Indikator 			Snitt
Trivsel			4,0
Støtte fra lærer			3,9
Vurdering for læring			3,2
Elevdemokrati og medvirkning			3,3
Faglig utfordring			4,2

Tabell 13 og 14 viser resultatene for skoleåret 2024-25, for 10. årstrinn og for begge kjønn. Grimstad sammenlignes her med landet for øvrig.

Tabellene viser at Grimstad samlet sett skårer marginalt lavere enn landet. Det er likevel gledelig at Grimstad skårer bedre enn fjoråret på fire variabler, og likt med fjoråret på en variabel (faglig utfordring).

4.3.2 Mobbing og andre former for krenkelser

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø, og skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring.

Beregning av «Mobbing på skolen»-andelen

I elevundersøkelsen blir elevene stilt tre spørsmål:

- Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?
- Er du blitt mobbet digitalt (mobil, i PAD, PC) de siste månedene?
- Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?

Elever som har svart at de er mobbet «to-tre ganger i måneden» eller oftere, inngår i tallene om mobbing for det enkelte spørsmålet. I «Mobbing på skolen»-andelen inngår elever som har svart at de blir mobbet på ett eller flere av de tre spørsmålene om mobbing. Elever som svarer at de blir mobbet på flere måter (f.eks. både av andre elever og digitalt), telles bare en gang i «Mobbing på skolen»-andelen. I tillegg er elever som svarer at de er mobbet digitalt av personer utenfor skolen trukket fra.

Tabell 15. Forekomst av mobbing, Grimstad og landet for øvrig, 2024-25

	Grimstad	Landet
Barneskoler (7. trinn)	6,0%/11,1% i fjor	12,3%/12,8% i fjor
Ungdomsskoler (10. trinn)	6,0%/10,2 prosent i fjor	10,6%/10,9% i fjor

Tabellen viser at elevene i Grimstad rapporterer langt lavere forekomst av mobbing enn de gjorde i fjor. Dette gjelder både for 7. trinn (6,0 prosent mot 11,1 prosent) og for 10. trinn (6,0 prosent mot 10,2 prosent), Selv om vi aldri kan være fornøyd når vi har elever som rapporterer om mobbing, er det gledelig at vi har fått en så markant nedgang. Her mener vi at skolene må analysere hva som ligger bak tallene for å prøve å identifisere om det er tiltak som er satt inn og som kan ha bidratt spesielt positivt.

Av tabellen ser vi at landet for øvrig fortsatt ligger svært høyt når det gjelder mobbing, og selv om det også har vært en nedgang på landsbasis, er denne nedgangen marginal.

Mobbing er svært skadelig, og kan få store konsekvenser for den det gjelder og for klassemiljøet i sin helhet. Det må derfor jobbes systematisk, kontinuerlig og planmessig med mobbeproblematikk, slik skolene er pålagt å gjøre i henhold til opplæringsloven kapittel 12 og etter Grimstad kommunes plan for forebyggende arbeid (se overordnet mål 3, *Alle barn har et trygt og godt barnehage- og skolemiljø*).

For å få et bilde over de siste års utvikling, presenteres et diagram over de siste fire år, og hvor Grimstad sammenlignes med landet:

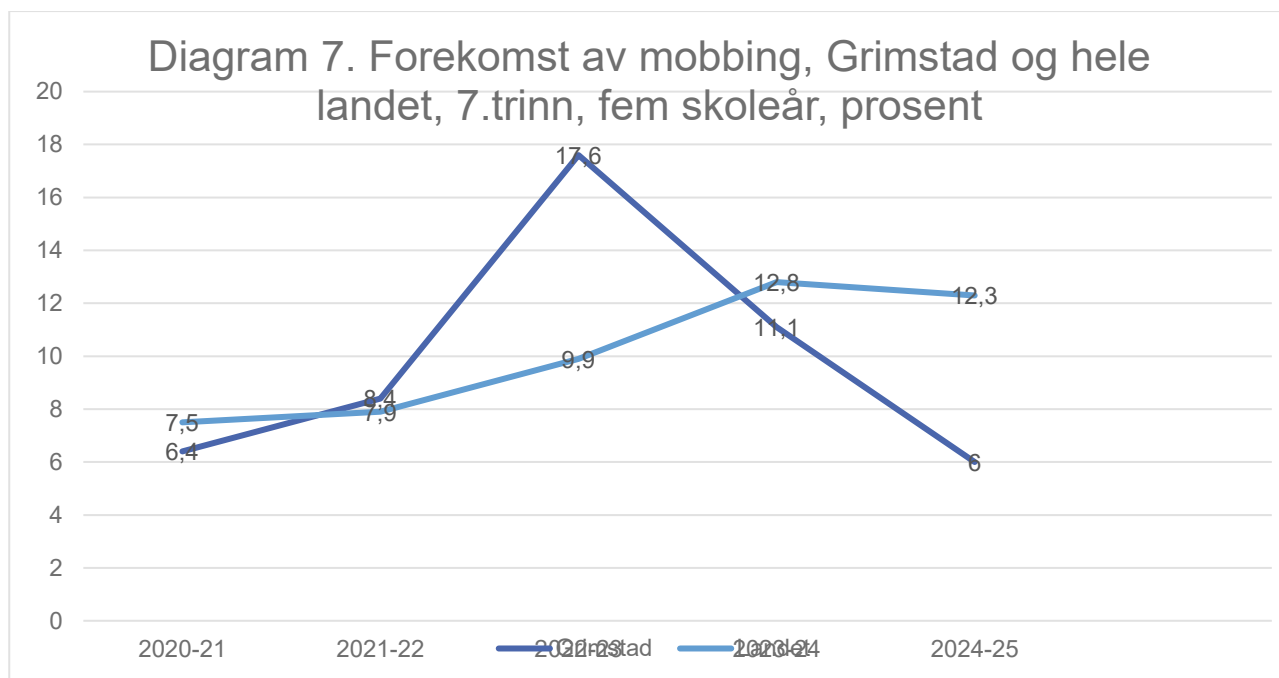
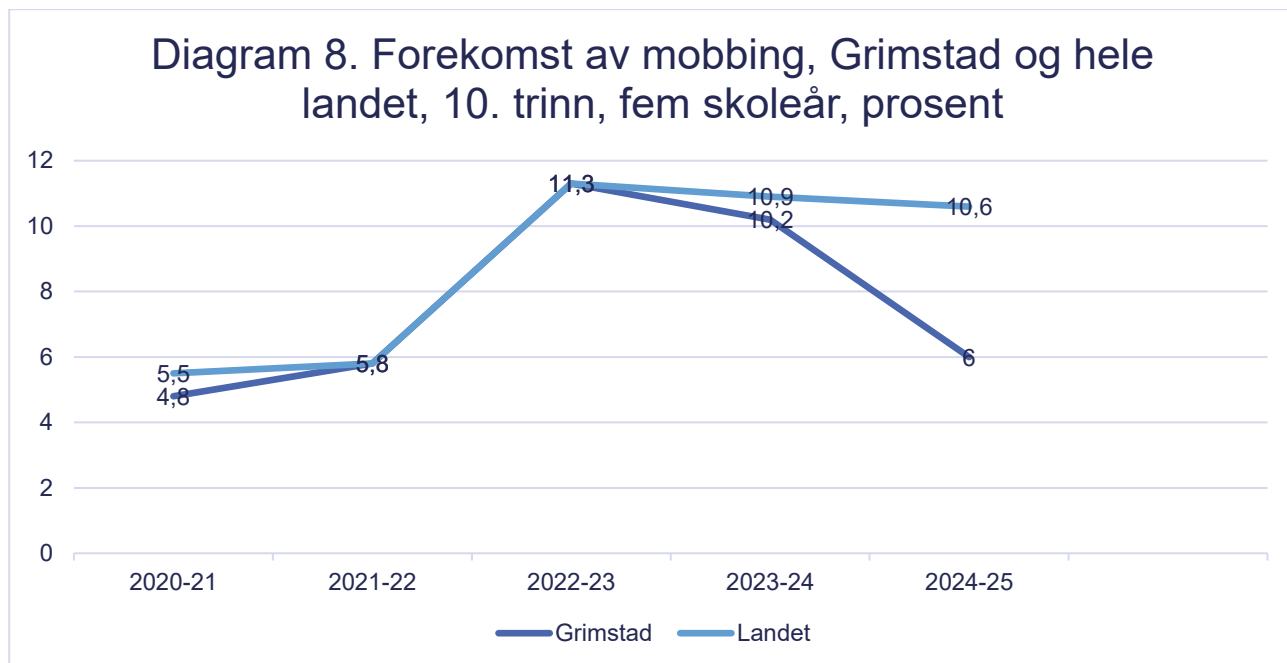

Diagram 7 viser hvordan 7. trinns-elevene i Grimstad og i landet har rapportert forekomst av mobbing de fire siste årene. Det som er merkbart, er at det var en markant stigning i rapportert forekomst i skoleåret 2021-22 og ytterligere i 2022-23. For Grimstad sin del, må vi kunne si at det var dramatisk i skoleåret 2022-23 med rapportert mobbing på 17,6 prosent.

Økningen i forekomst har blitt forsøkt forklart i forskermiljøer som en konsekvens av nedstengningen i forbindelse med pandemien. Det er uansett gledelig at vi nå ser en markant nedgang for Grimstad med rapportert forekomst på 6 prosent. For hele landet ser vi som nevnt en fortsatt høy prosent, noe som er bekymringsfullt og som kanskje forteller oss at forekomsten ikke bare kan forklares med pandemien.

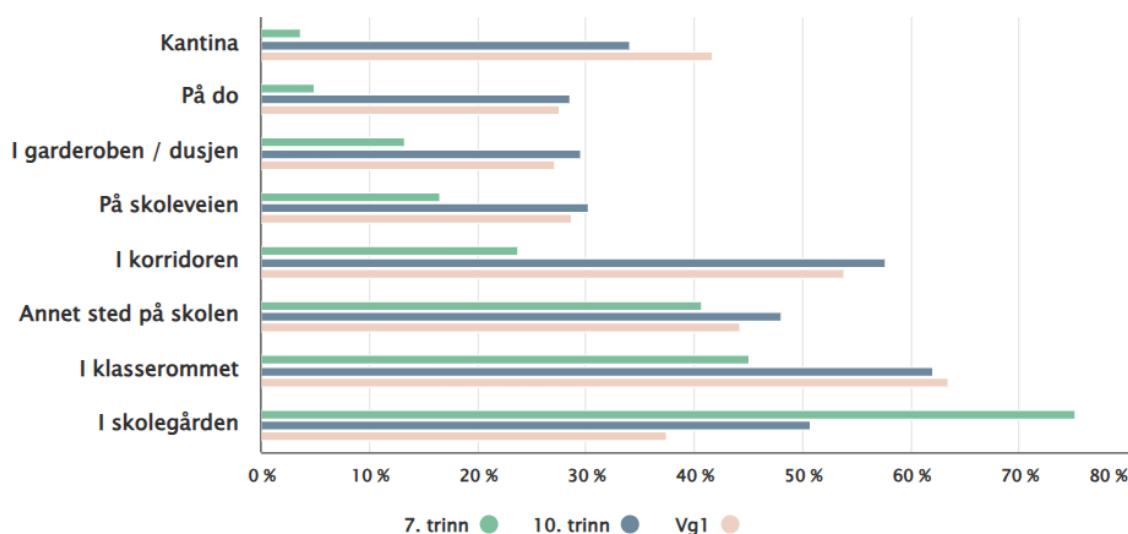
Diagrammet for 10. trinns-elever i Grimstad og landet, viser en lignende kurve som for 7. trinn i samme periode. Likevel er «topp-punktet» lavere for 10.trinn i Grimstad med 11,3 prosent i 2022-23 sammenlignet med 7. trinn (17,6 prosent). Slik situasjonen er i 2024-25, er forekomsten i Grimstad helt lik for både barneskolen og ungdomsskolen med 6 prosent.

Tabell 16. Hvor elevene blir mobbet

Hvor elevene blir mobbet er viktig informasjon for skolene fordi de da bedre kan forebygge og ha systemer for avdekking og oppfølging. Tabellen viser hva elevene har svart på landsbasis (tallene for Grimstad unntatt offentlighet).

Utgangspunktet for svarene, er elever som i elevundersøkelsen først har svart at de blir mobbet. Fordi elevene kan velge flere alternativ, vil det ikke kunne oppsummeres til hundre prosent. Vi må fortolke tallene ved å se tallene forholdsmessig i forhold til hverandre.

Elever som har opplevd mobbing på skolen to-tre ganger i måneden eller oftere svarer på hvor mobbingen skjedde

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Tabellen viser at det først og fremst er i skolegården at elevene på barneskolen rapporterer om mobbing. Dette er kanskje ikke så overraskende. Friminuttene er en mer uorganisert samværsform enn når elevene har undervisning. Selv om alle skolene har organisert også denne tiden med vakter og kanskje også trivselsledere og aktiviteter, er det også en arena hvor uønskede hendelser og mobbing lettere kan bli oversett av voksne. Samtidig kan vi legge merke til at det er flere på barnetrinnet sammenlignet med ungdomstrinnet som rapporterer forekomst av mobbing i skolegården. Vi antar at det kan ha sammenheng med at ungdommene i mindre grad benytter skolegården til sosiale aktiviteter i friminuttene.

For ungdomsskoleelever, er det først og fremst i klasserommet at elevene rapporterer om at det forgår mobbing. Dette har vi også identifisert i tidligere tilstandsrapporter, og vi har vært litt overrasket over så høy forekomst. Her burde den sosiale kontrollen fra voksne kunnet forebygge mobbing, men dette forteller oss kanskje at mobbing kan være både subtil, skjult og indirekte, og dermed vanskelig å få øye på. Samtidig vet vi at klasserommene ofte er åpne for elevene i friminuttene. Forebygging i denne sammenheng vil kreve at pedagoger og miljøarbeidere blant annet har både *kunnskap* om mobbing og hvordan mobbing kan utarte (de må vite hva de skal se etter), *ferdigheter* til å være autoritative voksne (tydelige, men med varme), og det må skapes gode elev-elev-relasjoner og null-toleranse mot mobbing. I tillegg kreves det tilstedeværelse av voksne.

Null-toleranse mot mobbing og tydelige forventninger om hvordan det er ønskelig at skolefelleskapet skal være, er særlig viktig der voksentettheten er mindre eller der dagen er preget av «overganger.» Vi ser av tabellen over, at mobbing rapporteres på steder som korridorer, garderobes, kantine (spesielt på ungdomstrinnet), andre steder på skolen og på skoleveien.

Det at elever rapporterer om mobbing på skoleveien, er et skoleanliggende fordi de samme elevene skal møte hverandre når de er kommet på skolen. I slike tilfeller vil elevene kunne få brutt

sin rett til et trygt og godt skolemiljø. Elever som blir mobbet på skoleveien kan ikke beskytte seg selv ved å velge å slutte på skolen. Dette er årsaken til at lovgiver (NOU 2019:23, kapittel 22) anmoder kommunene om å la skolereglene også gjelde på skoleveien, noe som er gjort i Grimstad kommunes forskrift om skoleregler.

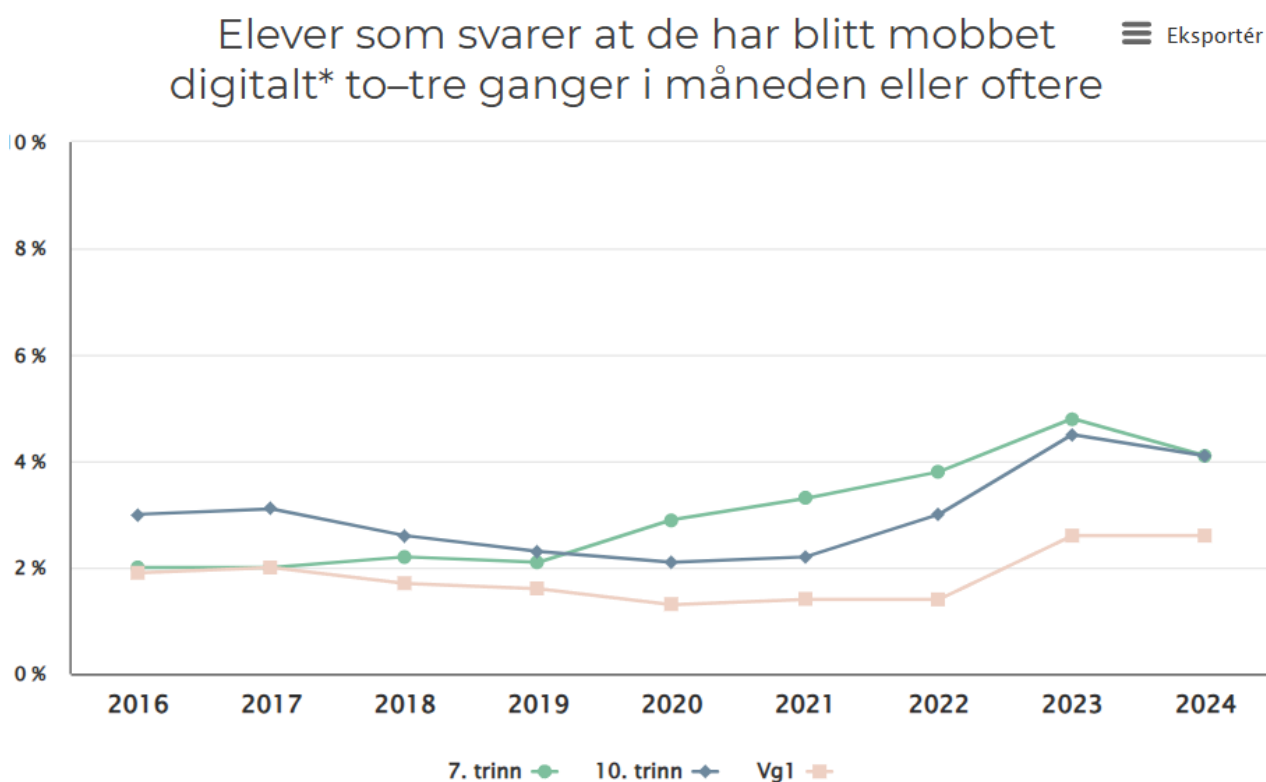
Mobbing fra ansatte

Elevene oppgir i elevundersøkelsen at det foregår mobbing fra ansatte i Grimstad-skolen. Her er også tallene unntatt offentlighet/skjermet, og vi kan derfor ikke presentere resultatene. Generelt for landet kan vi si at det er en svak nedgang i andelen elever som svarer at de har blitt mobbet av voksne på 7. trinn og 10. trinn. Andelen er omtrent dobbelt så høy på 10. trinn, sammenlignet med 7. trinn. At de voksne sier sårende ord, er den form for mobbing fra voksne som flest elever rapporterer om.

Digital mobbing

Når det gjelder forekomst av digital mobbing i Grimstad, er disse tallene unntatt offentlighet, og vi kan ikke presentere tallene direkte.

Andel elever *nasjonalt* som opplever å bli mobbet digitalt, faller noe på 7. trinn og 10. trinn sammenlignet med fjoråret. Andelen er identisk som i fjor for vg1.

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Det er litt flere jenter enn gutter som opplever digital mobbing på 7. trinn, men klart flere gutter enn jenter som opplever digital mobbing på 10. trinn.

Tallene viser at digital mobbing forekommer i mindre omfang i Grimstad sammenlignet med landet. Trenden er likevel den samme i Grimstad som nasjonalt hvor det er størst forekomst på 7. trinn.

Elever som er utsatt for digital mobbing oppgir at de blir kalt stygge ting, ertet, holdt utenfor, baksnakket eller at det spres ting på nettet som sårer dem

Overlapp mellom digital mobbing og tradisjonell mobbing

I flere studier opererer man med en prosentsats på rundt 90 når det gjelder overlapp mellom digital mobbing og mobbing ansikt-til-ansikt. Det betyr at de fleste som er involvert i digital mobbing, også er involvert i en eller annen form for tradisjonell mobbing. Det er dermed også viktig å ha et helhetsperspektiv når det gjelder avdekking av digital mobbing. Vennerelasjonene på den digitale og fysiske arena må altså ses i sammenheng.

4.3.3 Skolevegring og mobbing

Skolevegring er en form for bekymringsfullt skolefravær som det har blitt satt søkelys på de siste årene. Så langt finnes det ikke sikre tall på omfang og utvikling av skolevegring i Norge. I den senere tid har flere aktører tatt til orde for et sentralt nasjonalt register. Myndighetene har nå signalisert at dette vil komme. Signalene fra skoler og PPT nasjonalt, regionalt og lokalt i Grimstad, er at skolevegring er økende, og at flere yngre barn blir berørt.

Skolefravær har mange ulike årsaker, og i tillegg kan det være sammensatte årsaker til elevers fravær som gjør bildet komplekst. Forskere har funnet at skolevegring skiller seg fra andre former for skolefravær – som for eksempel skulk. Det er derfor viktig for skolene å ha kunnskap om ulike former for bekymringsfullt skolefravær, slik at rette tiltak kan settes inn. Dette har vi beskrevet nærmere i *Grimstad kommunes retningslinjer for arbeid med skolenærvær og skolefravær*. Noen av årsakene til skolevegring kan være knyttet til diagnoser, andre til psykisk helse og/eller familieforhold, noen til mobbing og læringsmiljø. Forskning har påvist at elever som blir mobbet, har to og en halv gang så stor risiko for skolevegring som andre elever. Denne sammenhengen har vist seg å være sterk på barneskolen, men noe svakere på ungdomsskolen.

Grimstad kommune hadde et særlig fokus på temaet skolevegring i 2022/23. Da ble retningslinjene for skolenes arbeid med skolenærvær og skolefravær, utarbeidet. Disse ble vedtatt av kommunestyret i februar 2022. Retningslinjene forventes nå å være iverksatt ute på skolene.

Grimstad kommunes har også utarbeidet en forebyggende plan. Dette er en overordnet plan for hele kommunen, og gir også retning til hvordan skolene skal jobbe med å forebygge skolefravær og lykkes med tidlig innsats.

Status knyttet til bekymringsfullt skolefravær i de kommunale skolene november 2025, er at skolene til sammen har 66 elever som helt eller delvis er borte fra skolen. Av disse er det **30** som kan anses som skolevegring. Høsten 2024 gjorde skoleeier en tilsvarende kartlegging, og da var det registrert 38 elever med skolevegring. Det er skoleeiers inntrykk at skolene jobber godt med disse sakene, og at Grimstad kommunes retningslinjer for arbeid med skolenærvær og skolefravær, er i bruk.

I dette avsnittet har vi sett at:

- Elevene i Grimstad opplever læringsmiljøet sitt som bra og bedre enn fjoråret, både på barnetrinnet og ungdomstrinnet.
- Elevene på barnetrinnet rapporterer om høyere grad av trivsel enn fjoråret og høyere grad av støtte fra lærer
- Elevene på ungdomstrinnet i Grimstad skårer marginalt lavere enn landet med hensyn til hvordan de opplever læringsmiljøet, men høyere enn hva elevene i Grimstad rapporterte for fjoråret
- Det har vært en markant nedgang av elever i Grimstadskolen som rapporterer om mobbing (6,0 prosent på 7. trinn i år mot 11,1 prosent i fjor, og 6,0 prosent på 10. trinn mot 10,2 prosent på 10. trinn)
- Noen elever i Grimstad rapporterer om mobbing fra voksne
- Forekomst av skolevegring i Grimstad ligger i år på omtrent 30 elever.

Oppfølgingspunkter i kommende periode:

- Øke kompetanse om mobbing og krenkelser i skolene og hele oppvekstområdet
- Analysere og forstå forskjellene mellom barnetrinnene og ungdomstrinnene og sette inn rette tiltak
- Videreføre arbeidet med å hjelpe elevene til høyt skolenærvær ved å jobbe godt forebyggende og tidlig innsats ved problemutvikling
- Fokus på inkluderende læringsmiljø, lek og aktiviteter

4.4 Resultater i ferdigheter og fag

Resultatene skal danne grunnlag for underveisvurdering og sluttvurdering i alle fag. Resultatene som elevene får underveis i skoleløpet, skal også danne grunnlag for å tilpasse opplæringen og således øke læringsutbyttet.

I dette avsnittet om skolerresultater, vil vi inkludere nasjonale prøver, standpunktkarakterer og eksamensresultater.

Nasjonale prøver

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolene kunnskap om elevene sine grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjonen fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivå i skolesystemet:

- Lærerne skal bruke resultata for å følge opp elevene sine og i arbeidet med underveisvurdering og tilpasset opplæring
- Kommuner og skoler skal bruke resultatene som grunnlag for kvalitetsutvikling i opplæringen
- Forskere kan søke om å få utlevert resultat fra nasjonale prøver til bruk i forskning.

Prøvene og resultatene gir informasjon om enkeltelever, grupper, trinn og skoler, som lærere og skoleeiere trenger for å utvikle skolen videre. Resultatene fra de nasjonale prøvene gir et avgrenset bilde av de ferdighetene og den kompetansen elevene har. En må derfor alltid se resultatene i sammenheng med annen relevant informasjon en har om skolen, kommunen og elevene.

Fra 2022 startet målingen av utviklingen over tid på nytt fordi nasjonale prøver er laget etter nytt læreplanverk og elevene gjennomfører prøvene i et nytt gjennomføringssystem. I presentasjonen under, ser vi derfor hovedsakelig nærmere på utviklingen i fag og ferdigheter på årets elevkull, med sammenligninger til fjorårets kull. Resultatene er hentet fra Utdanningsdirektoratets analysebrett for statistikk - skole.

Diagram 11. Nasjonale prøver 5. trinn, prosentfordeling på mestringsnivå, 2024-25, Grimstad

På 5. trinn har nasjonale prøver tre mestringsnivåer der mestringsnivå 3 er best. Oversikten viser begge kjønn.

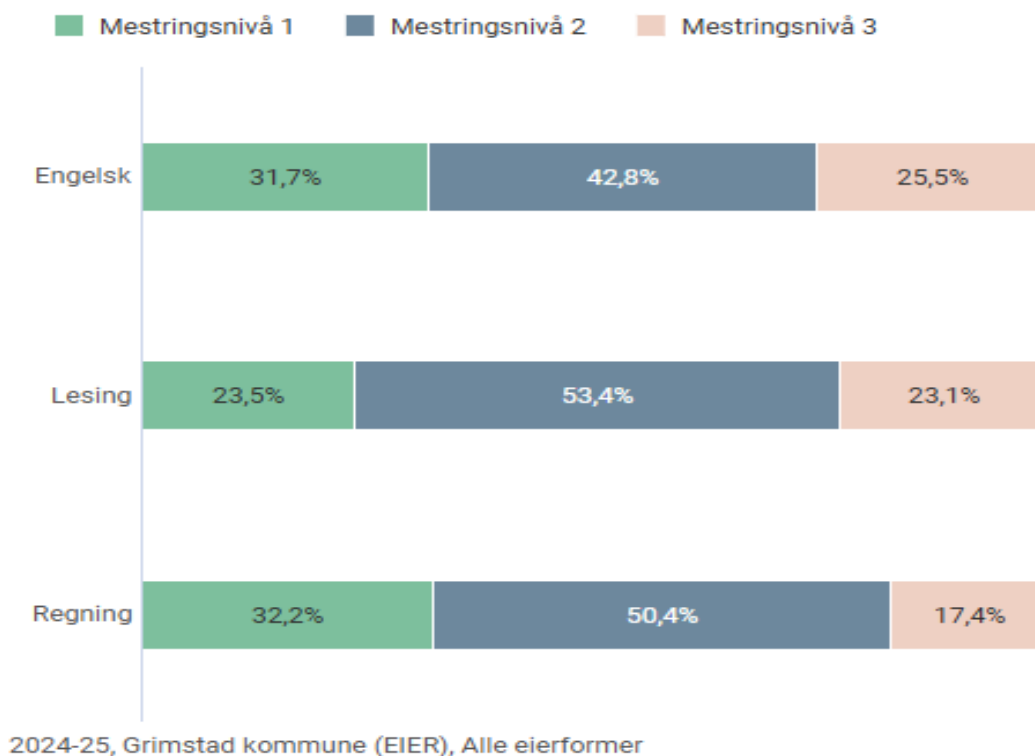
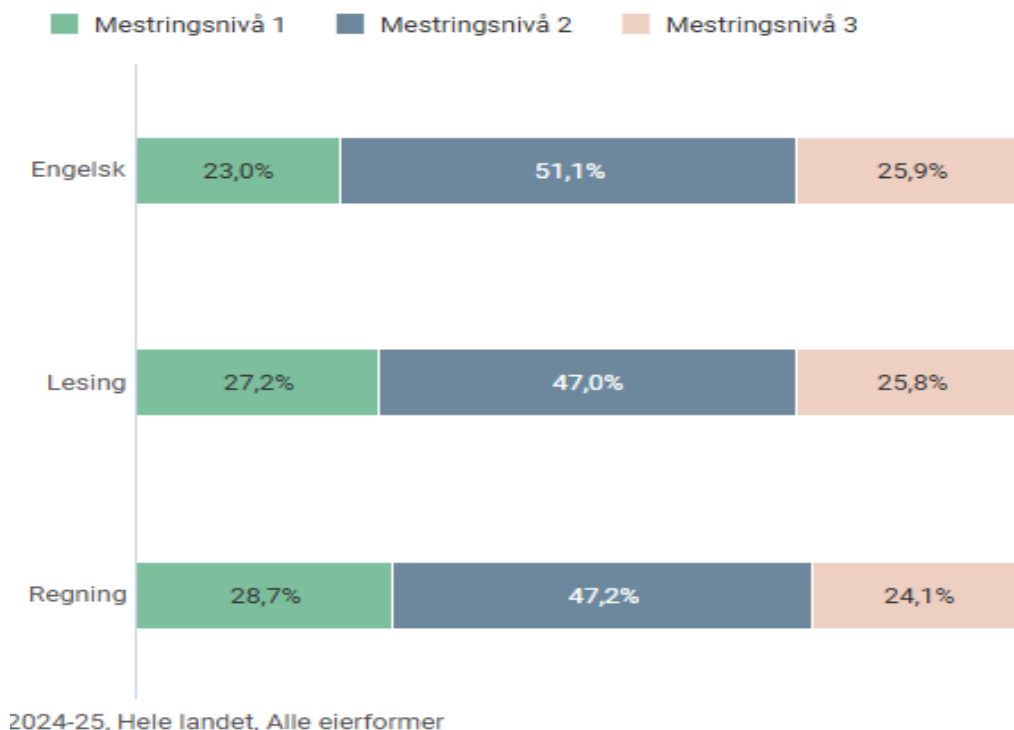

Diagram 12. Nasjonale prøver 5. trinn, hele landet, 2023-24

Av diagram 11, ser vi at når det gjelder *engelsk*, er det 31,7 prosent av 2025-kullet i Grimstad som plasserer seg på laveste nivå. Dette må vi anse for å være et svært høyt tall, og er også litt høyere som for fjoråret (31,4). Samtidig er det sann at flere elever i skoleåret 2024-25 har prestert på høyeste nivå (25,5 prosent) sammenlignet med fjoråret (22,2 prosent). I diagram 12 ser vi at landet

for øvrig har en langt lavere prosentandel på laveste nivå (23,0) og en marginal høyere prosentandel elever på høyeste mestringsnivå (25,9).

Når vi ser på *lesing* i diagram 11, har 23,5 prosent av elevene i Grimstad på 5. trinn plassert seg på laveste mestringsnivå. Det må vi anse for å være høyt, og det er langt flere enn for fjoråret hvor prosentandelen var 18 prosent. Nasjonalt er det 27,2 prosent som har plassert seg på laveste nivå, noe som indikerer at lesing som grunnleggende ferdighet er en utfordring for elever i hele landet. Det er også noen færre Grimstad-elever som plasserer seg på høyeste mestringsnivå sammenlignet med fjoråret (23,1 mot 24,2). Dette utgjør imidlertid ikke mer enn 1,1 prosent av elevmassen. Det har vært en reduksjon av Grimstad-elever som har plassert seg på mestringsnivå 2, og det har sammenheng med økning av elever som har plassert seg på det laveste mestringsnivået. Samtidig må vi huske at vi her sammenligner to forskjellige elevkull, og at ulik fordeling på mestringsnivåene disse to skoleårene også kan henge sammen med naturlige svingninger i kullene.

Når vi ser på den grunnleggende ferdigheten *regning* i diagram 11, viser fordelingen at 32,2 prosent av elevmassen i Grimstad-skolen har plassert seg på laveste mestringsnivå, mot 20,9 prosent av elevene fra fjoråret. Dette er en markant økning av elever på laveste mestringsnivå, noe som må anses for å være urovekkende. Her er det viktig at skolene analyserer sine lokale tall, og setter inn tiltak. Det er også en markant reduksjon av elever som har plassert seg på høyeste mestringsnivå (17,4 prosent i år mot 26,0 prosent i fjor), noe som forteller oss at det har vært en generell forskyvning fra høyere mestringsnivå til lavere i den grunnleggende ferdigheten regning.

Samlet sett ser vi at det er et svakere 5. trinns-kull i 2024-25 enn det var i 2023-24, og det er viktig at skolene analyserer sine egne resultater og setter inn tiltak der det er behov.

Diagram 13. Nasjonale prøver, 8. trinn, Grimstad, 2023-24

Elevene på ungdomsskolen har prøver i samme emner som elevene på barneskolen, men de er inndelt i fem mestringsnivåer, og gir dermed en mer detaljert informasjon om mestringsnivå. Det gjennomføres nasjonale prøver på både 8. trinn og 9. trinn. I denne tilstandsrapporten presenteres resultatene på 8. trinn.

På 8. trinn har nasjonale prøver fem mestringsnivå der 5 er best. Oversikten viser begge kjønn.

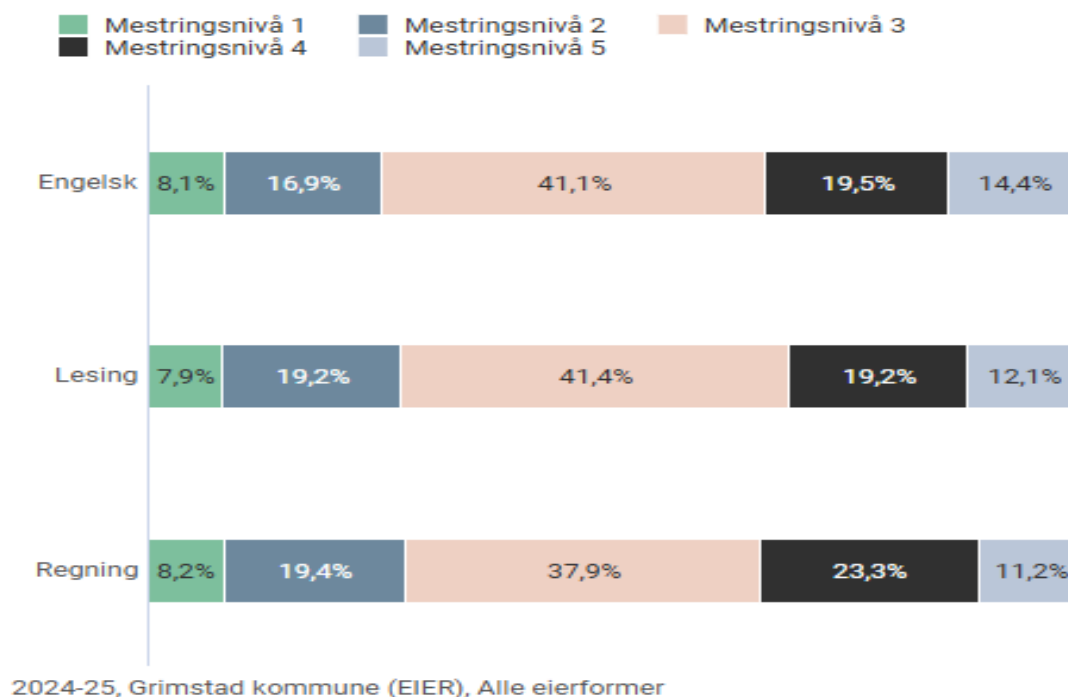
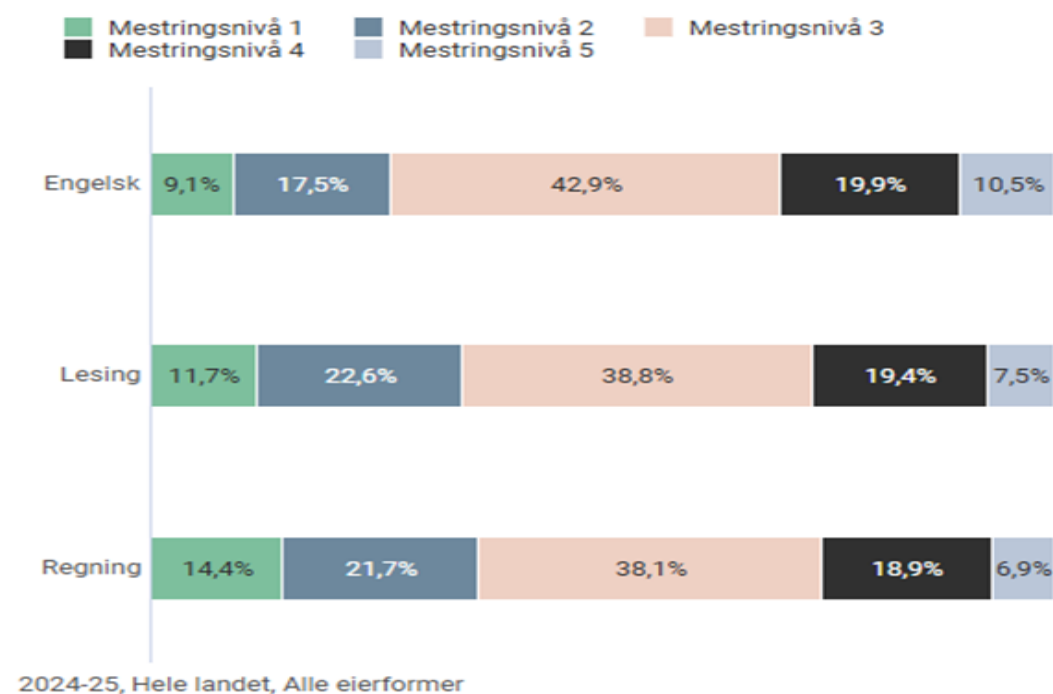

Diagram 14. Nasjonale prøver, 8. trinn, hele landet, 2024-25

Når det gjelder *engelsk* 8. trinn, viser diagram 13 at 8,1 prosent av elevene i Grimstad plasserte seg på laveste mestringsnivå skoleåret 2024-25. Dette er en markant bedring fra året før hvor 14,3

plasserte seg på laveste mestringsnivå. Fra diagram 14 ser vi at det i landet for øvrig var 9,1 prosent av elevmassen som plasserte seg på laveste mestringsnivå i engelsk. Det er høyere enn Grimstad, men lavere enn året før for landet (som var 10,3 prosent). Når vi ser på det høyeste mestringsnivået i Grimstad, er det flere elever som har plassert seg der i skoleåret 2024-25 (14,4 prosent) sammenlignet med året før (9,0 prosent). Når vi ser på mestringsnivåene i sammenheng, ser det ut som at det har vært en forskyvning fra venstre mot høyre, slik at flere elever har prestert noe bedre enn for kullet for 2023-24.

Når vi ser på *lesing* i diagram 13, er det 7,9 prosent av 8. trinnselevene i Grimstad som har plassert seg på laveste mestringsnivå. Tilsvarende for 2023-24 var 13,8. Dette betyr at årets kull har færre elever på laveste mestringsnivå i lesing sammenlignet med fjoråret. Ser mestringsnivå 1 og 2 i sammenheng, er det også færre elever i år som plasserer seg der (27,1 prosent) sammenlignet med elevene fra fjoråret (39,1). Det er også flere av årets 8. trinnskull som har plassert seg på høyeste nivå i lesing (12,1) sammenlignet med fjorårets kull (6,2). Av diagram 14, ser vi at landet for øvrig presterte svakere på nasjonale prøver i lesing enn elevene i Grimstad.

Når vi ser på den grunnleggende ferdigheten *regning*, og vi ser diagram 13 og 14 i sammenheng, ser vi at Grimstadselevene i årets kull har prestert bedre på nasjonale prøver enn landet for øvrig. Årets kull i Grimstad har også gjort det markant bedre enn kullet fra Grimstad året før. Årets kull i Grimstad har færre elever på det laveste mestringsnivået (8,2 mot 13,7) og flere elever på det høyeste mestringsnivået (11,2 mot 8,2).

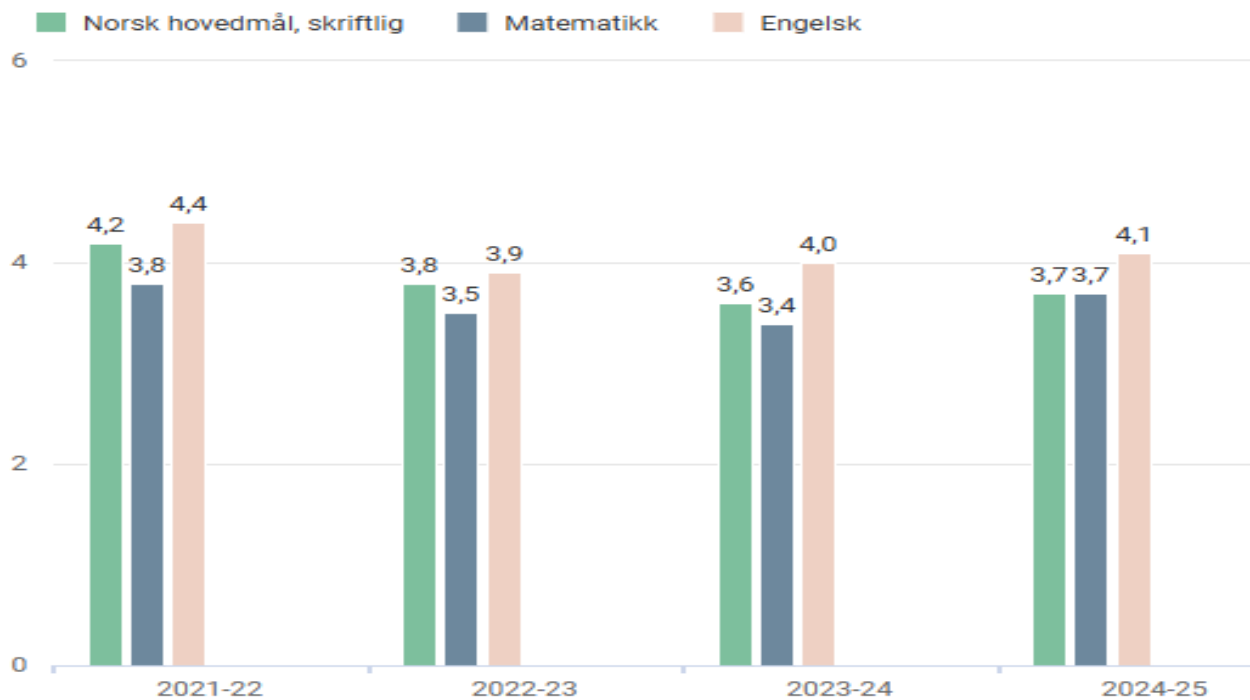
Samlet sett ser vi sterkere resultater på nasjonale prøver på 8. trinn for 2024-25-kullet sammenlignet med kullet fra 2023-24. Årets 8.trinn i Grimstad har også gjort det bedre enn landsgjennomsnittet.

Standpunkt 10. trinn

Standpunktkarakterer, sammen med karakterer for eksamen, utgjør *sluttvurderingen* i grunnskolen (i motsetning til underveisvurdering). Vurderingen gir informasjon om kompetansen elevene har oppnådd i faget når de går ut av grunnskolen, og den skal ta utgangspunkt i målene i læreplanverket. Karakterskalaen er 1-6, med 6 som beste karakter.

Diagram 15. Standpunkt snittkarakter, sluttvurdering, fire år, begge kjønn, Grimstad

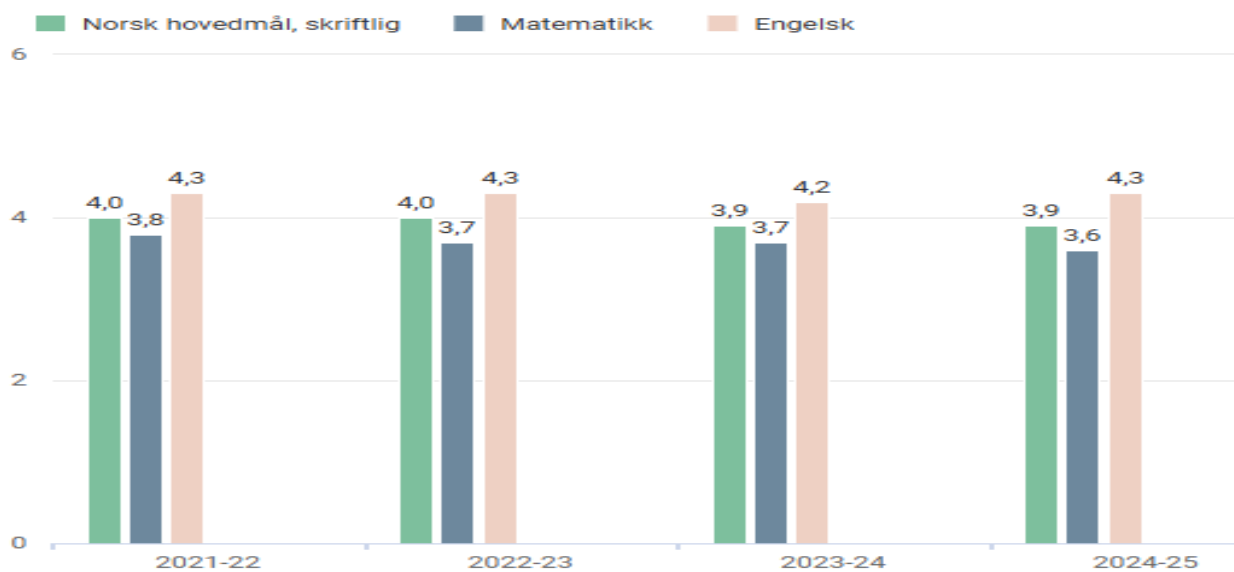
Standpunkt – snittkarakter

Grimstad kommune (EIER), Alle eierformer

Diagram 16. Standpunkt - snittkarakter, sluttvurdering, fire år og hele landet

Standpunkt – snittkarakter

Hele landet, Alle eierformer

Den grønne søylen i diagram 15 og 16 viser hvordan elevene har prestert i skriftlig norsk, hovedmål. Av diagram 15 ser vi at søylene viser at det har vært en sammenhengende negativ utvikling av standpunktkarakteren fra skoleåret 2021-22 til skoleåret 2023-24 (4,2 til 3,6). For skoleåret 2024-25 registrere vi en liten bedring av snittkarakteren til 3,7, men vi vurderer at det uansett er en snittkarakter vi ikke kan være tilfreds med. Landet for øvrig har også hatt en liten nedgang sammenlignet med tidligere år, men snittkarakteren er uansett høyere enn for Grimstad (3,9 mot 3,7).

Den samme utviklingen ser vi knyttet til matematikk (blå søyle). Diagram 15 viser en sammenhengende negativ utvikling i de tre første årene, mens resultatet for skoleåret 2024-25 er bedre. Mens fjorårets kulle hadde en gjennomsnittlig standpunktkarakter i matematikk på 3,4, ser vi at årets snitt var 3,7. For landet for øvrig var snittkarakteren på 3,6, så her lå Grimstad litt høyere.

Den rosa søylen viser resultatene i engelsk, og vi ser at det også har vært en snitt-variasjon her i løpet av perioden. Vi kan likevel legge merke til at snittkarakteren for 2024-25 er på 4,1 og dermed 0,1 høyere enn for året før. Landet for øvrig har en snitt-karakter på 4,3 for skoleåret 2024-25.

Eksamen 10. trinn

Våren 2022 var det siste semesteret hvor eksamen ble avlyst på grunn av pandemien, så diagram 17 og 18 inkluderer kun høst 2022, foruten de to etterfølgende skoleår.

Diagram 17. Skriftlig eksamen – snittkarakter, tre år og Grimstad

Skriftlig eksamen – snittkarakter

På grunn av koronapandemien ble alle eksamener for elever i grunnskolen avlyst våren 2020, våren 2021 og våren 2022.

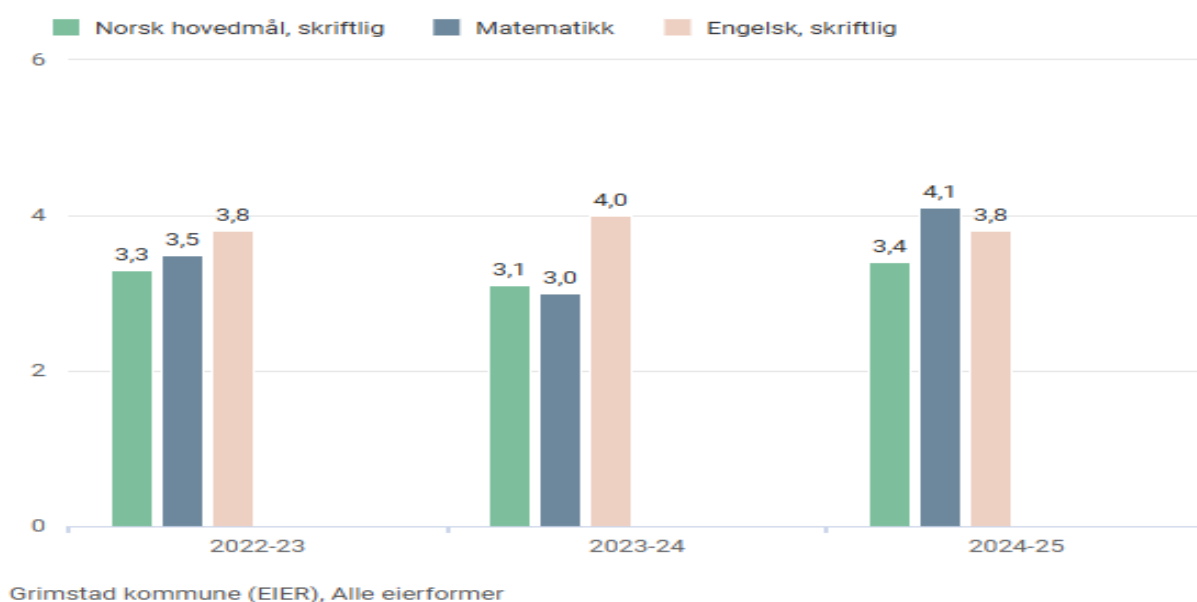
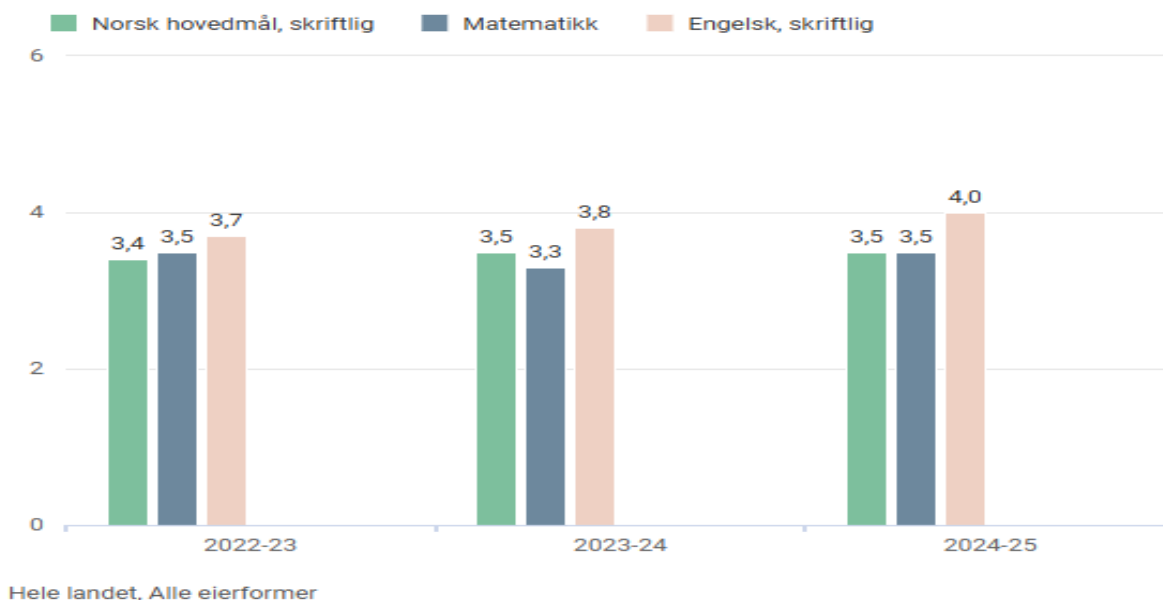

Diagram 18. Skriftlig eksamen – snittkarakter, fire år og landet

Skriftlig eksamen – snittkarakter

På grunn av koronapandemien ble alle eksamener for elever i grunnskolen avlyst våren 2020, våren 2021 og våren 2022.

Av diagram 17 ser vi at eksamensresultatene for Grimstad-elevene gikk ned i *norsk skriftlig hovedmål* fra 3,3 i 2022-23 til 3,1 i 2023-24. Elevkullet for 2024-25 i Grimstad presterte høyere med en snittkarakter på 3,4. I diagram 18 ser vi at resultatene for landet for øvrig er 3,4, 3,5 og 3,5. Vi merker oss også at snittkarakteren for eksamen er lavere enn snitt-karakteren for standpunkt for både Grimstad og landet. Tradisjonelt har standpunktkarakterene vært høyere enn eksamenskarakterene.

Diagram 17 viser også en markant positiv utvikling for *matematikk* i Grimstad.

Eksamenskarakteren for fjoråret var 3,0, mens snittkarakteren i 2024-25 var på 4,2. Hva denne store karakter-hevingen skyldes, er vanskelig å si, men vi vet at resultater svinger naturlig fra år til år i små kommuner. Likevel rapporterer ungdomsskolene våre om at de både har hatt sterke kull og svært dedikerte lærere som har utarbeidet mye øvingsmateriale og har nedlagt et godt relasjonsarbeid over alle tre ungdomsskole-årene. For øvrig ser vi at også landet har hatt en heving fra 3,3 til 3,5.

Engelsk er det faget som elevene i Grimstad ofte har prestert best på. I 2023-24 var snittkarakteren på eksamen 4,0. I år den tilbake på 3,8. For landet har også engelsk vært det faget som ofte har hatt høyest snittkarakter. For 2024-25 er snittkarakteren for landet på 4,0 og det høyeste snittet i perioden.

I dette avsnittet har vi sett at:

- Elevene i Grimstad som gjennomførte nasjonale prøver (NP) i *lesing* på barnetrinnet i 2024-25 har prestert markant svakere enn Grimstad-elevene som gjennomførte prøven skoleåret 2023-24
- Elevene på 8. trinn i Grimstad har prestert bedre på NP i *lesing* sammenlignet med Grimstadelevene fra året før
- Det er mange elever på 5. trinn i Grimstad som plasserer seg på laveste mestringsnivå i NP *engelsk* (31,7 prosent)
- Det var langt færre elever på ungdomstrinnet i Grimstad som presterte på laveste mestringsnivå i NP i *engelsk* sammenlignet med året før
- Det er urovekkende mange elever på 5. trinn i Grimstad som har plassert seg på laveste mestringsnivå i NP i *regning* (32,2 prosent)
- Årets Grimstad-kull har prestert markant bedre på NP i *regning* på ungdomstrinnet sammenlignet med året før
- Snittet for standpunktkarakter i *norsk hovedmål* har i Grimstad gått opp med 0,1 fra fjoråret, men 3,7 må anses for å ikke være tilfredsstillende
- Snittet for standpunktkarakter i *matematikk* i Grimstad har økt og ligger med sine 3,7 så vidt høyere enn landet
- Grimstadelevene 2024-25 har en snittkarakter på standpunkt *engelsk* som er 0,1 høyere sammenlignet med fjoråret (4,1 mot 4,0). Dette anses som tilfredsstillende
- Snitt-karakter på eksamen for Grimstad-elevene i *skriftlig norsk* har økt fra 3,1 til 3,4.
- Snitt-karakteren på eksamen for Grimstad-elevene i *matematikk* viser en positiv utvikling fra 3,0 til 4,1. Denne endringen er markant og svært tilfredsstillende
- Snitt-karakteren for Grimstad-elevene i *engelsk* har sunket fra 4,0 til 3,8.

Oppfølgingspunkter i kommende periode:

- Analysere resultatene på nasjonale prøver på barnetrinnet for å sette inn tiltak
- Analysere resultatene på nasjonale prøver på ungdomstrinnet for å sette inn tiltak og identifisere tiltak som kan ha hatt positiv virkning
- Analysere standpunktkarakterer og eksamenskarakterer med tanke på bedre samsvar og bedre resultater

4.5 Skolebidragsindikatorene

Hva er skolebidragsindikatorer?

Hver elev som begynner på en grunnskole, har med seg mange forutsetninger som påvirker resultatene han eller hun får. Det er derfor uklart hva vi kan tilskrive skolens innsats. For hva betyr egentlig lærernes evne til å formidle fag og motivere elevene, og skolens arbeid med læringsmiljøet og tilpasset opplæring, for elevenes resultater? Det er nettopp skolens innsats skolebidragsindikatorene forsøker å vise.

For å kunne måle skolens bidrag, må vi skille ut den delen av læringsresultatet som skyldes de forutsetningene elevene har med seg. Skolebidraget kontrolleres derfor for tidligere elevprestasjoner. I tillegg kontrolleres det for foreldrebakgrunn (foreldrenes utdanningsnivå, husholdningsinntekt og elevenes innvandringsbakgrunn).

Skolebidragsindikatorene gir ingen forklaring på hvorfor bidraget er som det er. De må ses i sammenheng med lokalt kunnskapsgrunnlag og annen tilgjengelig informasjon om skolens tilstand, som læringsresultater og læringsmiljø.

Indikatorene skal brukes i det lokale arbeidet med skoler, og må ses i sammenheng med annen informasjon om skolen. Dersom skolens bidrag er likt med landsgjennomsnittet, er skolebidraget lik null.

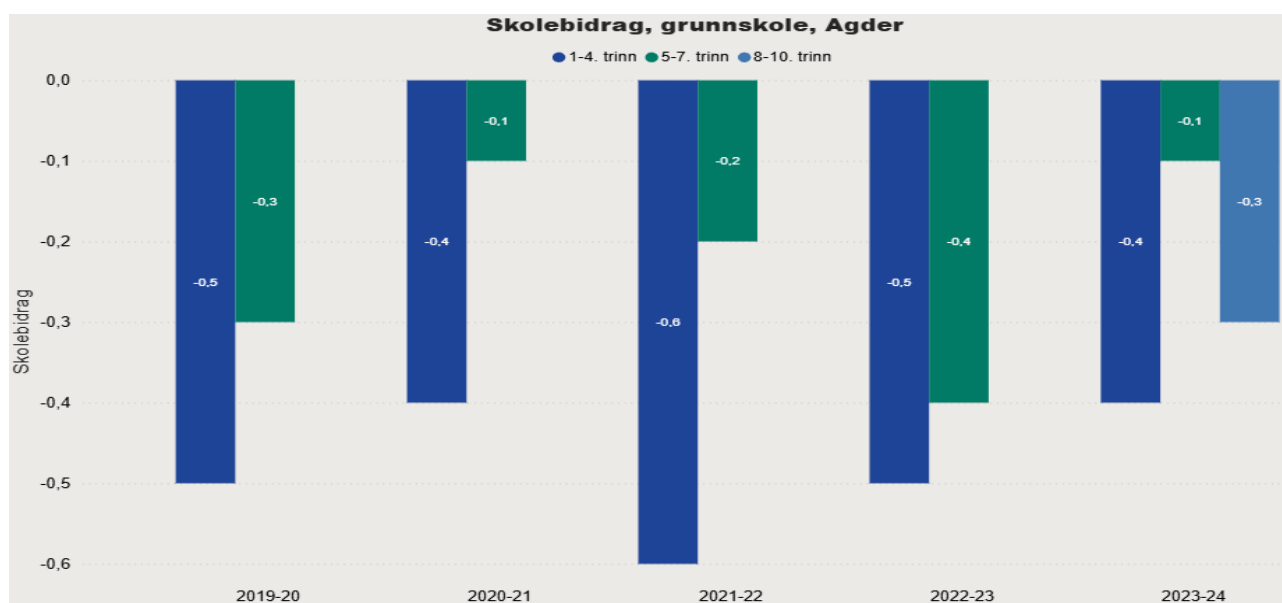
Skolebidragene

En positiv verdi indikerer at skolen bidrar mer enn landssnittet, mens en negativ verdi indikerer at skolen bidrar mindre enn landssnittet. En negativ verdi betyr altså ikke at skolen bidrar negativt til elevenes resultater, men at bidraget er lavere enn landssnittet. Skolebidrag er altså en relativ størrelse, hvor alle skolene måles mot et landssnitt. Merk at det knyttes noe grad av usikkerhet til tallene, spesielt i forhold til små skoler.

Hovedfunn nasjonalt

- Oslo har flest skoler som bidrar over snittet til elevenes resultater
- Agder, Nordland og Trøndelag har flest skoler som bidrar under snittet
- Trøndelag har flest kommuner som bidrar under snittet
- Av de største kommunene er det Oslo, Bærum, og Stavanger som bidrar over snittet på begge trinnene

Skolenes bidrag i Agder er under det nasjonale gjennomsnittet, men vi ser at det har vært en positiv endring fra 2021-22 til 2024-25:

I år har Udir utarbeidet skolebidrag også for 8.-10. trinn, og vi presenterer derfor 3 diagrammer i tilstandsrapporten. Vi ser at skolenes bidrag i Grimstad er lavere enn det nasjonale gjennomsnittet for alle årstrinn-intervallene. Her presenterer vi resultatene som linjediagram:

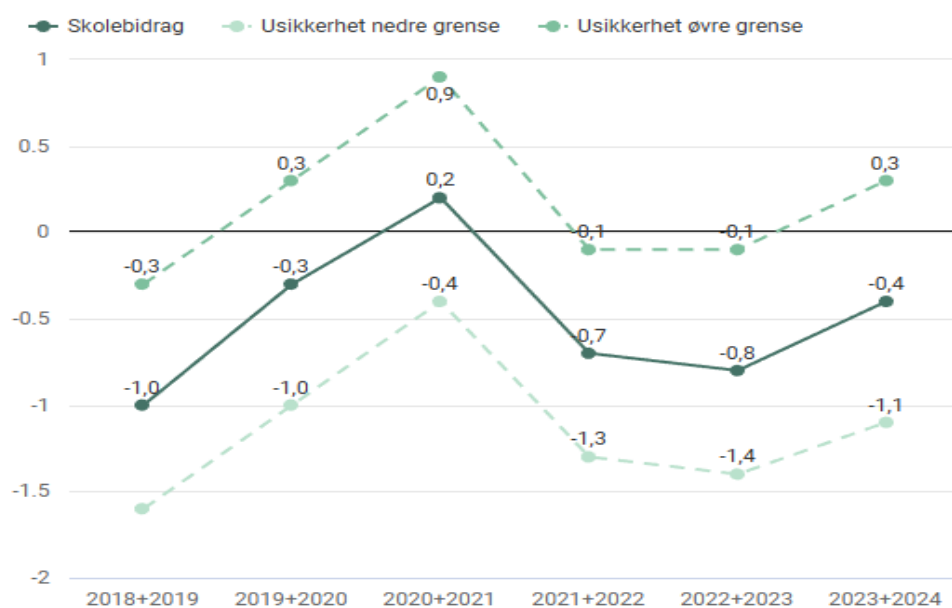
Skolebidrag 1.-4. trinn

Skolebidrag 2023+2024

-0,4^{-0,8}
i fjor

Skolebidrag 1.-4. årstrinn

Velg fylke, kommune eller skole for å se skolebidraget.

Grimstad kommune (EIER), Alle eierformer

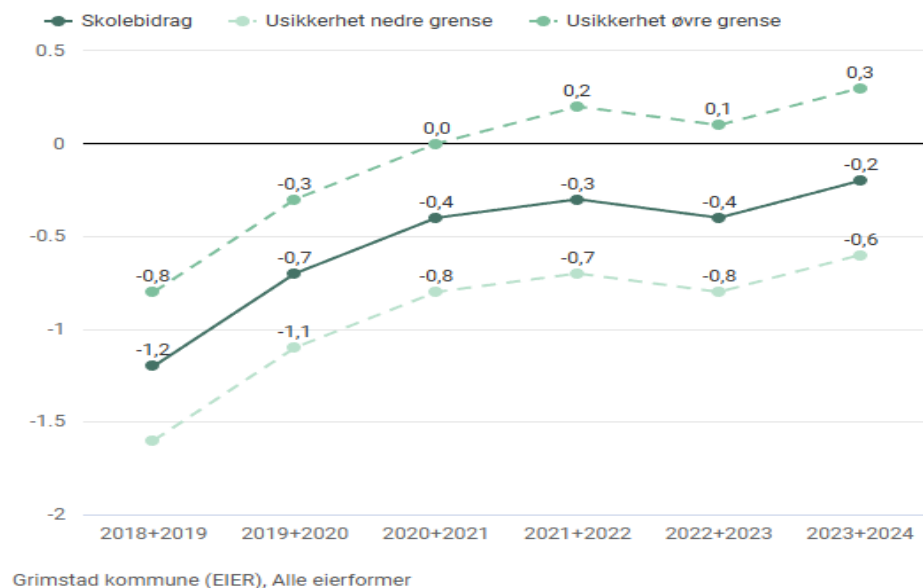
Skolebidrag 5.-7. trinn

Skolebidrag 2023+2024

-0,2⁻
i fjor

Skolebidrag 5.-7. årstrinn

Velg fylke, kommune eller skole for å se skolebidraget.

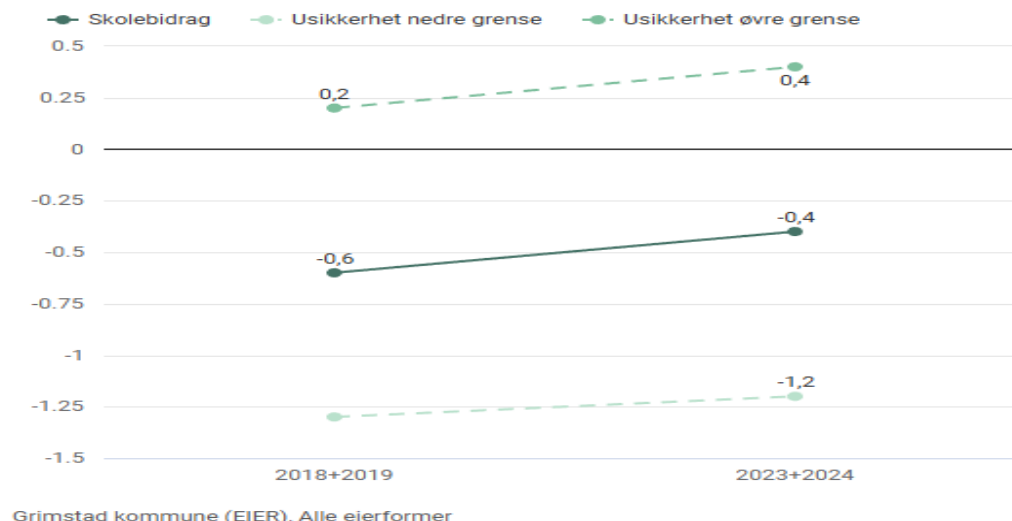
Skolebidrag 8.-10.trinn

Skolebidrag 2023+2024

-0,4⁻
i fjor

Skolebidrag 8.-10. årstrinn

Velg fylke, kommune eller skole for å se skolebidraget.

Diagrammene viser at det har vært variasjoner knyttet til alle årstrinn-intervallene i Grimstad. Likevel viser resultatene fra 2023-24 at det har vært en positiv utvikling. Grimstad ligger likt som Agder på 1.-4. trinn og noe under Agder for henholdsvis 5.-7. trinn og 8.-10. trinn. Beregnet usikkerhet for øvre og nedre grense vises i linjediagrammene ved de stiplede grønne linjene.

Det er vanskelig å peke på en bestemt forklaringsmodell for å forstå de resultatene vi har i Grimstad. Sannsynligvis er det et spekter av årsaker som virker sammen. Økonomi kan være en forklaring fordi det legger føringer på skolenes handlingsrom. Det er imidlertid lite sannsynlig at vi får økte økonomiske rammer i årene som kommer, og løsningen for å bedre skolebidragene må dermed ta utgangspunkt i sektorens rammer. Det kan for eksempel være å skape en tettere dialog og samhandling mellom skoleeiernivået og skolene, mer søkelys på kvalitetsutvikling og kvalitetsoppfølging, samt kompetanseheving innenfor kjernedriften til skolene.

4.6 Grunnskolepoeng, overgang og gjennomføring av videregående opplæring

Grunnskolepoeng er et samlet mål for elevenes karakterer ved avslutningen av 10. trinn, og danner grunnlag for opptak til videregående skole. Det er en sterk sammenheng mellom grunnskolepoeng og sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring.

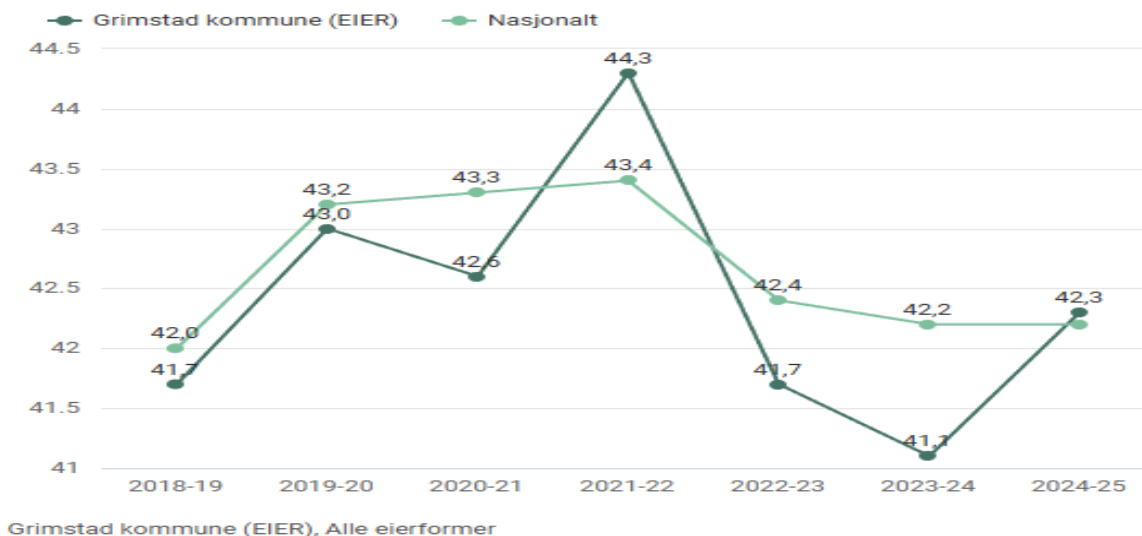
Grunnskolepoeng regnes ut ved at alle avsluttede karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter ganges gjennomsnittet med 10. Standpunktkarakterer og eksamenskarakterer inngår i elevenes sluttvurdering og skal gi informasjon om elevens kompetanse ved avslutning av grunnsopplæringen.

Grunnskolepoeng 10. trinn

Grunnskolepoeng 2024-25
42,3 ^{41,1}
i fjor

Utvikling i grunnskolepoeng

For skoleårene 2019-20, 2020-21 og 2021-22 er grunnskolepoeng kun basert på standpunktkarakterer. NB: Y-aksen starter ikke på null.

Forventningen om at grunnskolepoengene skulle øke i perioden hvor eksamen ble avlyst på grunn av pandemien, viste seg å stemme. Både for Grimstad og for hele landet økte grunnskolepoengene markant.

Den mørke linjen viser utviklingen i Grimstad. Grunnskolepoengene for skoleåret 2024-25 er på 42,3 Dette er høyere enn året før (41,1) og det høyere enn for landet (42,2). Telemark hadde lavest grunnskolepoeng i 2025 med 40,9, mens Oslo hadde høyest grunnskolepoeng med 44,3.

Det er store kjønnsforskjeller mellom gutter og jenter når det gjelder grunnskolepoeng. I Grimstad kan vi se følgende fordeling for de siste fem år:

Tabell 17. Grunnskolepoeng fordelt på kjønn, Grimstad

Grunnskolepoeng, alle eierformer, gjennomsnitt, fordelt på kjønn, Grimstad	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
Jenter	44,9	46,6	42,7	43,2	44,9
Gutter	40,6	41,7	40,5	39,8	40,2

Tabellen viser at jenter i Grimstad i gjennomsnitt ligger høyere på grunnskolepoeng enn guttene i perioden. I skoleåret 2024-25 skiller det 4,7 grunnskolepoeng mellom jentene og guttene. Avstanden mellom jentene og guttene har økt fra året før hvor det var 3,4 grunnskolepoeng mellom kjønnene. Tabellen viser at grunnskolepoengene har økt for guttene fra fjoråret, men er likevel nest svakest i perioden. Når jentene har høyere grunnskolepoeng, innebærer det at jentene i gjennomsnitt har gått ut av grunnskolen med bedre karakterer enn guttene i denne perioden.

Tabell 18. Grunnskolepoeng fordelt på kjønn, nasjonalt

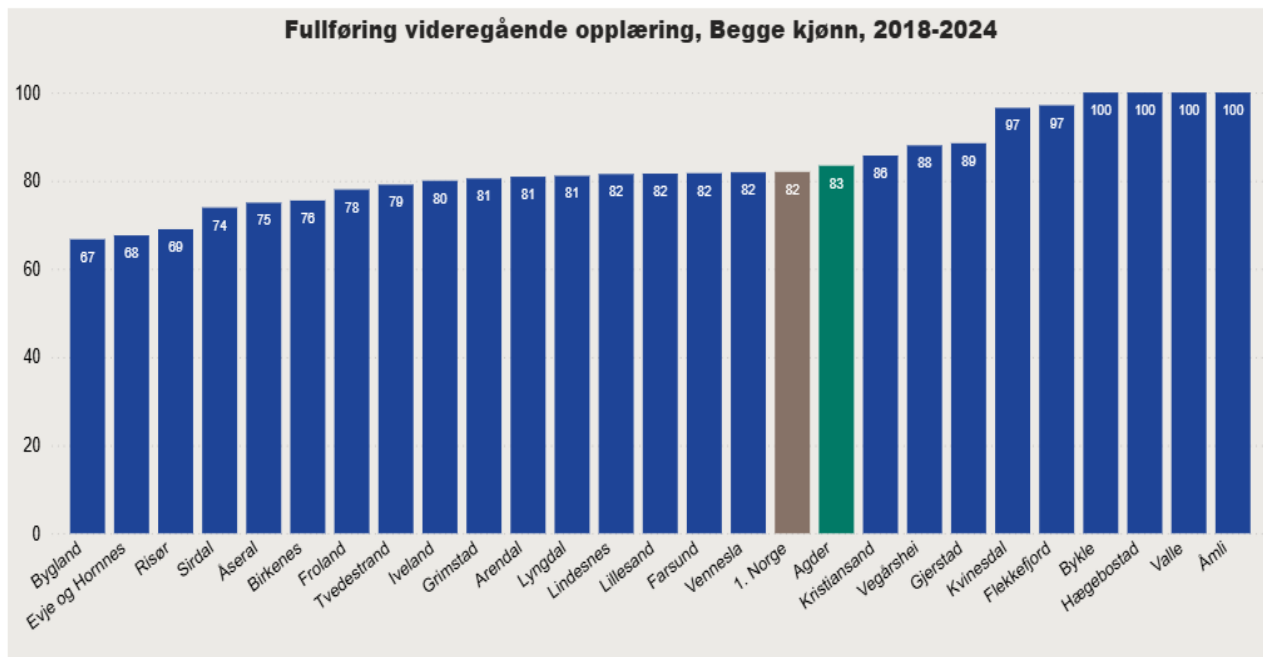
Grunnskolepoeng, alle eierformer, gjennomsnitt, fordelt på kjønn, nasjonalt	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
Jenter	45,6	45,6	44,5	44,3	44,2
Gutter	41,1	41,3	40,5	40,3	40,4

Også nasjonalt ser vi at jentene har høyere gjennomsnittlige grunnskolepoeng enn guttene. Kjønnsforskjellene er på 3,8 grunnskolepoeng og er mindre enn året før hvor forskjellen var på 4. Guttene nasjonalt presterte noe bedre enn guttene i Grimstad (40,4 mot 40,2), mens jentene nasjonalt presterer noe svakere enn jentene i Grimstad (44,2 mot 44,9).

GJENNOMFØRING AV VIDEREGÅENDE SKOLE

Fullført og bestått videregående opplæring (VGO) er en av de viktigste forutsetningene for å delta i arbeids- og samfunnslivet og for å unngå utenforskap både i dagens og i fremtidens samfunn. Utdanning og kvalifisering er også en viktig faktor for integrering.

Gjennomføring baseres i norsk statistikk på **fem år** etter påbegynt Vg1 for studieforbereende og **seks år** etter påbegynt Vg1 for yrkesfag. Gjennomføring viser til andelen som har fullført og bestått med yrkes- eller studiekompetanse. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser følgende oppdaterte tall for Agder:

Av diagrammet kan vi se at det var 82 prosent som gjennomfører VGO i Norge, og at Agder lå noe høyere med 83 prosent. I Grimstad var det 81 prosent som gjennomførte når vi ser på begge kjønn og den definerte perioden.

Fullføringsgraden i videregående opplæring har vært jevnt økende de siste årene, men studieforbereende utdanningsprogram har betydelig høyere fullføringsgrad enn yrkesfag, og kjønnsforskjellene er store:

Tabell 19. Grimstad, prosentvis fordeling, 2018-2024

Andel som har fullført VGO i løpet av fem/seks år	
Grimstad totalt	81,0 (i fjor 82,6)
Studieforbereende program	89,8 (i fjor 89,3)
Jenter	92,9 (i fjor 92,9)
Gutter	86,1 (i fjor 85,0)
Yrkesfaglig program	70,2 (i fjor 76,1)
Gutter	72,4 (i fjor 74,9)
Jenter	67,7 (i fjor 77,8)

Tabell 18 viser at gjennomføringsgraden av henholdsvis studieforbereidende- og yrkesfaglig program, samt fordeling på kjønn. Vi ser at det er langt flere elever som fullfører studieforbereidende sammenlignet med yrkesfaglig program, og det er langt flere jenter som fullfører studieforbereidende sammenlignet med gutter. Vi merker oss også at det er flere gutter enn jenter som fullfører yrkesfagprogram (72,4 mot 67,7) og at færre jenter fullførte yrkesfag enn i fjor.

5. Pågående prosjekter og satsinger

Kommunens plan for forebyggende arbeid – særlig rettet mot risikoutsatte barn og unge

Gjennom barnevernreformen, som også omtales som oppvekstreformen, skal alle kommuner utarbeide kommunens plan for forebyggende arbeid. Hovedhensikten med planen er å forebygge omsorgssvikt og utvikling av atferdsvansker hos barn og unge. Samtidig må forebygging baseres på kunnskap for å oppnå ønskede mål. Planen vil i seg selv være et viktig tiltak for å nå målene i barnevernsreformen.

Et av målene med reformen er at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging i hele oppvekstområdet. Tidlig innsats, med tiltak som er godt tilpasset barnas og familienes behov, er først og fremst en investering i innbyggernes velferd, men må også ses på som en investering som kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare tiltak senere.

Mål og strategier i planen er å endre praksis fra tjenesteorientering til mer brukerorientering. Behovene må settes i sentrum. Kunnskap om risikofaktorer vil derfor bli viktig for å kunne sette inn riktige tiltak til rett tid. Likeledes holder det ikke å se etter og jobbe ut fra tegn og signaler. Hvordan kommunen organiserer hjelpetiltakene ut fra å redusere risiko og styrke beskyttelse vil være avgjørende for hvor godt kommunen lykkes i sitt forebyggende arbeid.

I et samfunnsøkonomisk perspektiv blir det viktig å prioritere tidlig innsats og rett ressursprioritering for å oppnå samfunnsøkonomiske gevinster (J. Heckman). Planen skal bidra til å styrke og gi retning for kommunens innsats. Forankring og gjennomføring av mål og strategier i planen er et kontinuerlig arbeid.

I tillegg pågår flere ulike prosjekter og satsinger i både barnehager, skoler, barnevern og på tvers av tjenester og sektorer. Det blir derfor svært viktig å knytte disse satsingene opp mot målene i den forebyggende planen.

Oppvekstsektoren har valgt ut noen få felles satsinger som bygger opp om de fem målene. Satsingene er:

- Tilskuddsordningen (TSO) i regi av Østre Agder kommunene og UiA
 - Det er barnehage og skolebasert kompetanseheving basert på lokale behov og tar utgangspunkt i kollektiv læring, utvikling og varig endring særlig rettet mot inkludering
- Folkehelseprosjektet helsefremmende skoler og barnehager (HSB) i regi av Fylkeskommunen
 - Det er en langsiktig satsing for å redusere sosiale ulikheter og bedre levevilkårene for barn og unge
 - I Grimstad er hovedfokuset på (mer) LEK og aktivitet
- Mini Risk som er en lavterskel, gruppebasert mestringskurs for engstelige barn og unge i alderen 10-18 år, og som foregår på skolen – i regi av kommunen og forskere ved ABUP

6. Tilsyn og revisjoner i perioden

På grunnskolens område

Det har vært to tilsyn skoleåret 2024-25. Det ene var knyttet til rutiner praksis for vikarordning i skolene, og det andre var knyttet til undervisvurdering som grunnlag for tidlig innsats, hvor statsforvalteren kontrollerte intensiv opplæring på 1.-4. trinn slik det er regulert i opplæringsloven § 11-3. På det første tilsynsområdet fikk kommunen pålegg om å rette to forhold. Dette ble gjort og tilsynet er avsluttet. Når det gjelder det andre tilsynet, er det fortsatt pågående.

På barnehageområdet

Kommunen fører tilsyn med både kommunale og private barnehager. Alle barnehagene gjennomførte skriftlig tilsyn i november 2024. Tema for tilsynet var

- Formelle krav ut fra barnehagelov med forskrifter
- Barnehagens bemanning sett i forhold til barnetall og godkjent leke- og oppholdsareal

Tilsynet viste at alle barnehagene oppfyller kravene i barnehageloven.

7. Oppsummering

7.1 Vi samler trådene

Denne tilstandsrapporten har presentert tilstanden i Grimstad på to sentrale tjenesteområder for barn og unge og deres familier – barnehage og skole. Noen områder har blitt belyst som øyeblikksbilder, mens på andre områder har det vært en intensjon å vise utvikling og endring over tid.

Begge tjenesteområdene retter seg mot barn og unge. Barnehage hovedsakelig i aldersgruppen ett til seks år, og skole fra seks til atten. Gjennomgangen har vist et høyt aktivitetsnivå og tjenester som har brukerne i sentrum. Analysen har også avdekket flere felles områder med behov for utvikling og forbedring innenfor både forebyggende arbeid og tidlig innsats, inkludering, medvirkning og knyttet til tiltak.

Skolene møter alle barn og unge, og nesten alle barn går også i barnehage. Når alle barn og unge befinner seg i barnehage eller skole, vil det nødvendigvis alltid være behov for gode samarbeidsrutiner og god samhandling mellom tjenestene. Det vil også inkludere andre tjenester slik som for eksempel PP-tjenesten og barnevernet. De vil alle være en del av «laget rundt barnet.»

Tjenestene forholder seg til ulike lovverk og har ulike måter å jobbe på. Fellespunkter knytter seg særlig til at barn og unge skal ha et godt fysisk og psykososialt miljø, det skal jobbes forebyggende, barn, unge og deres familier skal oppleve at de får rett hjelp til rett tid (tidlig innsats og kvalitet) og det skal satses på ledelse på alle nivå i virksomheten.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i juni 2023. Satsingsområdene i samfunnsdelen er:

- Grønnere hverdag
- Livsmestring i alle faser
- Kompetansebyen
- Næringsutvikling

Målene i kommunens plan for forebyggende arbeid er knyttet opp mot disse satsingene og de overordnede målene i samfunnsdelen. De enkelte målene må derfor brytes ned på sektor-, tjenesteområde, virksomhet, avdeling og individnivå. Ledere på ulike nivåer får et særlig ansvar for å lage gode årlige virksomhetsplaner og gjennomføre avtalte tiltak for den enkelte tjeneste og funksjon. Fordi ulike tjenester jobber med til dels ulike tiltak knyttet til samme mål, blir den tverrfaglige samhandlingen avgjørende for å lykkes i det helhetlige forebyggende og det samlede familiestøttende arbeidet. Det blir svært viktig å skille på det å jobbe flerfaglig, som betyr å ta ansvar for sitt, og det å jobbe tverrfaglig, som betyr å ta ansvar for både sitt eget og andres.

7.1.1 Kompetanse og kvalitet

Kompetanse ses vanligvis som summen av tre sammenhengene elementer: kunnskaper, ferdigheter og forståelse. Ofte suppleres disse elementene med egenskaper, holdninger og verdier. Måten fagpersoner benytter sin kompetanse på, påvirkes av den situasjonen de er en del av og de relasjonene individet har til andre. Dette må sies å være særdeles viktig for fagpersoner som jobber direkte med barn og unge.

Gjennomgangen i kapittel 3 og 4, viste at begge tjenesteområdene hadde høyt fokus på kompetanse og kvalitet, og at det er planer for etterutdanning og videreutdanning. Fagansatte i både barnehagene og på skolene tilhører en profesjon, og har som hovedregel gjennomført høyere utdanning innenfor sine fagfelt. Kunnskapsnivået må også forventes å økes ytterligere i årene som kommer ved at utdanningene nå er omgjort til masterprogrammer.

Kompetansen i tjenestene kan likevel oppleves som sårbar når endringer i forventninger til tjenesten skjer raskere enn man rekker å utvikle ny kompetanse. Barnehagene og skolene har fått flere oppgaver og forventninger knyttet til seg enn det de hadde før. Håndtering av barn og unges psykiske helse er et eksempel på det. Selv om ansatte i barnehage og skole ikke skal behandle sykdom og lidelser, er det nødvendig å ha noe kunnskap, samt at det blir en oppgave for ansatte å tilrettelegge på best mulig måte for at det enkelte barn kan være til stede og ha et likeverdig tilbud til tross for sine vansker eller utfordringer. Det blir dermed også viktig å beholde kompetanse i organisasjonen, og samarbeid og ikke minst samhandling med andre tjenester kan bli helt avgjørende.

En annen problemstilling knyttet til kompetanse i tjenestene, er å finne en balanse mellom den «brede», generelle kompetansen, samtidig som noen utfordringer krever mer spesialisert kompetanse. Vi ser i kapittel 3 at det spesielt er relevant når barn i barnehager trenger ekstra tilrettelegging eller spesialpedagogisk hjelp, eller elever i skolen ikke klarer å nyttiggjøre seg den ordinære opplæringen. Jo bedre virksomhetene klarer å tilrettelegge for barn og unge innenfor det ordinære og det universelle tilbudet, jo mindre behov vil det være for det spesielle. Det vil imidlertid alltid være noen som har behov for noe annet enn det ordinære, og en viss spesialisert kompetanse må derfor også sikres.

Etter en periode hvor mange satsinger på kompetansehevende tiltak og veiledningstiltak har vært styrt og organisert nasjonalt, ser vi nå en større tendens til at det legges opp til regionale kompetansehevingsprogrammer med regionale samarbeidspartnere. Det legges i større grad opp til at kommunene skal samarbeide med «sin» statsforvalter, sitt lokale universitet/høyskolemiljø og sitt nærmiljø. Dette kan skape gode vilkår for Grimstad som kompetanseby, men fordrer at kompetansen kommer «helt ut» i feltet der ansatte og barn befinner seg, og at den kompetanseutviklingen som tilbys oppleves relevant og tilgjengelig for dem det gjelder.

7.1.2 Livsmestring i alle faser

Å mestre livet er grunnleggende for alle mennesker enten de tilhører fasen barndom, ungdomstid, voksenliv eller alderdom. I denne tilstandsrapporten har vi fått beskrevet hvordan barn i barnehagen kan oppleve å mestre livet når de fungerer godt i vennskapsrelasjoner eller de får god språkutvikling og kommunikasjonsferdigheter. På samme måte kan det gi elever i skolen følelse av å mestre livet når man lærer å takle faglige eller sosiale utfordringer på skole, og de klarer å komme seg videre i utdanningsløpet. Noen barn og unge trenger litt ekstra tilrettelegging for å kunne oppleve mestring og utvikle seg, og perspektivet om livsmestring må derfor ha som utgangspunkt at ikke alle skal behandles på samme måte.

Tilstandsrapporten avdekker også utfordringer i tjenestene som kan påvirke individenes opplevelse av livsmestring. På barnehageområdet er det for eksempel behov for å se på andre måter å sikre barna tilrettelegging på, og i skolen er det elever som strever både faglig og sosialt.

Spørsmålet er hvordan vi som kommune skal innrette virksomheten vår og tjenestene våre for å sikre flest mulig barn og unge gode liv og livsmestring. Mange vil peke på behovet for flere ansatte og flere med høy fagkompetanse. Kommuneøkonomien vil alltid legge visse begrensninger på slike løsninger.

Den videre redegjørelsen vil nå presentere tre strategier som det anbefales å jobbes videre med i kommende periode. Det er viktige forutsetninger for å lykkes med fremtidens barnehage og skole, og som dessuten er slått fast i våre lovverk:

- Drive godt forebyggende arbeid
- Lykkes med tidlig innsats
- Samarbeid og samordning på tvers av virksomheter og sektorer

7.1.3 Forebyggende arbeid og tidlig innsats

I kommunens plan for forebyggende arbeid er det to begreper som er gjennomgående. Forebyggende arbeid defineres slik:

- Styrke beskyttelsesfaktorene og redusere risikofaktorene – for å unngå nye tilfeller

Tidlig innsats defineres slik:

- Handle så tidlig som mulig når det oppstår en bekymring (enten tidlig i livet eller i et utviklingsforløp)

Tidlig innsats må baseres på:

- Risiko- og beskyttelsesfaktorer
- Barns utviklings-milepæler

- Foreldrenes fungering
- Samspill mellom barn og foreldre

I stortingsmelding nr. 6 (2019-2020) *Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*, beskrives tidlig innsats i pedagogisk forstand som et pedagogisk tilbud fra tidlig småbarnsalder, at barnehager og skoler arbeider for å forebygge utfordringer, og at tiltak settes inn umiddelbart når utfordringer avdekkes. Tiltak kan være å tilrettelegge innenfor det ordinære tilbudet og/eller ved å sette inn særskilte tiltak.

I stortingsmeldingen understrekes det at tidlig innsats og kvalitet i hele utdanningsløpet er avgjørende for å lykkes med målet om en god utdanning og like muligheter for alle. I de tre første årene i et barns liv er hjernen på sitt mest formbare, og disse årene er avgjørende for videre utvikling og læring. I denne perioden utvikler hjernen seg i rekordfart, og barna lærer mer enn på noe annet tidspunkt senere i livet. Blir det lagt et godt grunnlag i disse årene, øker sannsynligheten for en god utvikling videre (Meld. St. 6:21).

Når det oppstår nye behov underveis i utdanningsløpet, skal barn og elever få rask hjelp og tilrettelegging for å unngå at utfordringene vokser seg større. Det understrekes i meldingen at tidlig innsats er viktig for den enkelte, men også for samfunnet. Når alle får hjelp tidlig, kan alle som har forutsetning for det, utvikle seg til aktive samfunnsborgere som deltar i arbeidslivet og bidrar til verdiskapningen i landet.

Ser vi på våre lovverk i sammenheng, kan tidlig innsats både beskrives som tidlig i forhold til alder og tidlig i forhold til problemutvikling. Tidlig i alder vil som nevnt kunne få betydning for læring og utvikling, og tidlig innsats i problemutvikling kan omfatte mange tiltak senere i livsløpet, for eksempel når det gjelder å forebygge kriminalitetsutvikling, rus og avbrutt utdanning hos ungdom.

7.1.4 Ett barn og flere tjenester – om samarbeid, samordning og samhandling

De fleste barn og unge i Norge vokser opp under gode og trygge forhold. De trenger ikke noe spesielt ut over det universelle. Noen barn har det imidlertid vanskelig og står i fare for å falle utenfor eller få en skjevutvikling; enten på grunn av forhold i omgivelsene (for eksempel barnehage, skole eller fritidsarena), i hjemmet, eller fordi det er en sårbarhet ved barnet selv som innvirker.

I en kommune er det mange virksomheter og gjerne flere sektorer som har barn og unge som ansvarsområde. Men barn og unge lever ikke sine liv i sektorer, og et støtteapparat må derfor være basert på et helhetlig perspektiv. I praksis innebærer det at det må legges til rette for et nært samarbeid og samhandling på tvers av virksomheter og sektorer. Barna og deres foreldre skal kunne motta koordinerte og samordnede tjenester.

Grimstad har samlet sentrale tjenester for barn, unge og deres familier, i oppvekstsektoren med det formål og gi bedre og mer helhetlige tjenester til rett tid. En viktig forutsetning er dermed på plass for å lykkes med å hjelpe barn og unge i sårbare livssituasjoner gjennom oppveksten. Samtidig har det vist seg at samarbeid, samordning og samhandling kan være vanskelig å få til i praksis. Det såkalte 0-24-samarbeidet, som er et samarbeid mellom fem direktorater, peker på at svikt i samarbeid og samordning ofte henger sammen med måten man er organisert på, at de ulike tjenestene har ulike prioriteringer, at tjenestene mangler tilstrekkelig kjennskap til hverandre og at ansvarsforholdene kan være uklare.

Med økende andel av barnebefolkningen som trenger hjelp og støtte, med krav til å både jobbe individrettet og systemrettet, og en tendens til mer komplekse og sammensatte problemstillinger, er det maktpåliggende for kommunen å holde høyt fokus på samarbeid og samordning i det videre arbeidet. Omorganiseringen var en viktig forutsetning for å lykkes, med det er ikke alene tilstrekkelig.

8. Anbefalinger til politisk nivå for veien videre

Hvert temaområde i Tilstandsrapporten avsluttes med oppfølgingspunkter for kommende periode. For å sikre en god og realistisk kvalitetsutviklingsprosess, er det imidlertid nødvendig å foreta prioriteringer om hva som bør iverksettes først og hva som kan komme senere. I forbindelse med ressursprioriteringen presenteres følgende anbefalinger:

Anbefaling (hva)	Hvorfor	Konkretisering (hvordan)	Deltakere (hvem)	Konsekvenser for økonomi og ressursbruk
Trygt og godt barnehage- og skolemiljø	Hindre utenforskap, mobbing og krenkelser Fremme læring og gode relasjoner	Realisere mål og strategier i kommunens plan for forebyggende arbeid Konkrete tiltak: ➤ Fortsette med tilskuddsordningen (TSO) – særlig rettet mot bedre inkluderende praksis for alle barn og elever ➤ Fortsette med folkehelseprosjektet HSB med søkelys på lek og aktivitet ➤ Innføre MiniRisk, lavterskel, gruppebasert mestrings kurs for engstelige barn og unge	Barnehage- og skoleeier Ledere og ansatte i barnehage, skole, PPT og andre tverrfaglige tjenester i kommunen Private barnehager og skoler Foresatte	<u>Kostnader:</u> Kompetansehevende tiltak Midler gjennom tilskuddsordningen via felles satsing i Østre-Agder og UiA samarbeidet Prosjektmidler gjennom / i regi av Fylkeskommunen Prosjektmidler gjennom / i regi av sparebankstiftelser Søker særlige tilskudd til nybosatte barn (IMDi) <u>Gevinst:</u> Flere barn og unge som gjennomfører utdanningsløpet Store samfunnsøkonomiske gevinster på sikt

Veiledning til barnehagene knyttet til styrkings-tiltak og organisering	Bedre utnyttelse av knappe ressurser Styrking til beste for flere barn	➤ Fortsette det gode veiledningsarbeidet i regi av PPT ressurs ➤ Fortsette med tilskuddsordningen (TSO) – særlig rettet mot bedre inkluderende praksis for alle barn ➤ Kompetanseheving av barnehagenes ansatte og PPT ➤ Aktiv barnehageeier som initierer samlinger	Barne-hagene i samarbeid med PPT og barnehage-eier	<u>Kostnad:</u> Ingen ny kostnad <u>Gevinst:</u> Færre henvisninger og færre vedtak Mer inkluderende praksis
Videreføre dreining av Individuell tilrettelagt opplæring - til ordinær tilpasset opplæring (universell opplæring)	Mindre stigmatisering, bedre bruk av ressurser, flere barn kan få hjelp raskere, mer inkludering og behov for mindre saks-behandling	➤ Fortsette med tilskuddsordningen (TSO) – særlig rettet mot bedre inkluderende praksis for alle barn og elever ➤ Kompetanseheving av skolens ansatte og PPT ➤ Aktiv skoleeier som initierer samlinger	Skolene i samarbeid med PPT og skoleeier	<u>Kostnader:</u> Ressurser til kurs, utdanning og veiledning <u>Gevinst</u> Færre enkeltvedtak på sikt Enklere saksbehandling Flere barn og unge som mestrer livet
Forbedre faglige resultater	Nasjonale prøver og skole-resultater viser til dels bekymrings-full utvikling	➤ Bedre analyser og tiltak knyttet til lokale resultater ➤ Mål og tiltak må komme tydelig frem i virksomhetsplanene til skolene	Ledere og ansatte i skolene i samarbeid med skoleeier	<u>Kostnader</u> Ingen kostnader <u>Gevinst</u> Bedre resultater som igjen øker sjansen for bedre gjennomføring og deltakelse i samfunnet
Foreldre-veiledning og foreldrestøtte	Bidra til å trygge og støtte voksne hjemme Bidra til å skape gode samarbeid	Gratis foreldreveiledning til alle foresatte Bruke systematiske programmer som skal medføre likhet og inkludering	Helse-stasjon Kvalifiserings-tjenesten Familiesenter ICDP-veiledere Barnehage Skole Kultur Nav	<u>Kostnader:</u> Ressurser til foreldreveiledning <u>Gevinst:</u> Tidlig innsats Færre enkeltvedtak Hindre utenforskap,

	Bidra til å skape gode foreldre-nettverk		Barnevern	mobbing og krenkelser Flere barn og unge som mestrer livet Trygge foreldre (voksne)
Ledelse	Styrket ledelse på ulike nivåer kan bidra til bedre bruk av ressurser Flere elever utfordrer mer enn tidligere og styrket klasseledelse vil bli nødvendig for å lykkes med å få til et godt læringsmiljø	Implementere ny organisasjonsstruktur i oppvekstsektoren med mindre lederspenn, tettere oppfølging og kortere rapporteringslinjer	Ledere på ulike nivå Klasseledere i skole Ped. ledere i barnehage	<u>Kostnad:</u> Kompetansehevende tiltak Organisasjonsendringer <u>Gevinst:</u> Trygge og bedre ledere Mer effektive ledelsesstrukturer
Temadager mellom politisk nivå og oppvekstsektoren	Politisk nivå skal være oppdatert og ha kunnskap om oppvekstsektoren, samt å legge til rette for gode vedtak	Videreføres og innarbeides i politisk møteplan	Politikere, ledere i oppvekstsektor og nøkkelpersonell	<u>Kostnader</u> Møtegodtgjørelser for politisk nivå <u>Gevinst</u> Bedre og mer effektiv utnyttelse av felles ressurser
Felles tverrfaglige samlinger	Utnytte den samlede kompetansen og sikre god samhandling	Felles møtepunkter og samlinger settes i årshjul	Ledere og nøkkelpersonell avhengig av tema Koordineres av Tverrfaglig utviklings-team (TUT)	<u>Kostnad:</u> Tverrfaglige Samlinger og workshops <u>Gevinst:</u> Bedre og mer effektiv utnyttelse av felles ressurser og styrke det tverrfaglige samarbeidet til det beste for barn, unge og deres foresatte